

Посвячене
християнське життя

Молитва: прохання та заступництво

*Але щоб зростали в благодаті й пізнанні
Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа.
Йому слава і тепер, і дня вічного! Амінь.
2 Петра 3:18*

5

ПЛВЦ

Зміст

Молитва: прохання та заступництво.....	3
Вступ.....	5
I. Біблійні приклади молитви.....	7
II. Принципи молитви	12
III. Складові молитви	18
IV. Перешкоди молитві	24
V. Практика молитви	25
VI. Спільна молитва.....	34
Завершення.....	36
Додаток А. Приклад нашого Господа.....	43
Додаток Б. Приклад Павла.....	46
Додаток В. Щоденне спілкування з Богом.....	48
Додаток Г. Перешкоди молитві	50
Додаток Д. З точки зору вічності	55
Додаток Е. День молитви.....	59

Молитва: прохання та заступництво

5

Сьогодні церкві потрібні не додаткові механізми, не нові організації чи кращі та новіші методи, а люди, через яких може працювати Святий Дух — люди молитви, могутні молільники (Е. М. Баундс).¹

Цей урок взятий з курсу «Посвячене християнське життя». Є ще один урок на тему молитви: «Молитва: поклоніння та хвала», в якому ми почали розглядати тему молитви, а також розглянули, якою має бути основа для усіх наших молитов і на що вони мають бути спрямовані. Ми настійно рекомендуємо, щоб ви пройшли спочатку урок «Молитва: поклоніння та хвала», якщо ви цього ще не зробили, тому що у ньому закладена основа для нашого молитовного життя. Дуже часто ми вважаємо, що молитва — це просьба. Звісно, і вона є молитвою, проте багатьом християнам здається, що **єдине** призначення молитви — це про щось просити. Коли ж основою наших молитов стає поклоніння та хвала, тоді наголос зміщується з наших проблем на Божу силу.

Інші уроки цього курсу:

- 1) «Мета та процес християнського життя»
Чи знаєте ви що таке мета? Вам важко бути «хорошим» християнином? Дізнайтеся, що хоче зробити Бог у вас і через вас у цьому надзвичайному житті, до якого ми покликані.
- 2) «Сила для духовного життя»
Дізнайтеся про служіння Святого Духа невіруючим та віруючим і три заповіді щодо Святого Духа, які дає Боже Слово.
- 3) «Війна»
Ми перебуваємо в духовній боротьбі з рішучим ворогом. Дізнайтеся про тактику сатани і про те, як бути переможцем.
- 4) «Молитва: поклоніння та хвала»
Молитва — це вираження наших відносин з Богом. Навчіться новому спрямуванню молитви — як шукати Його лиця перш ніж шукати Його руку.

¹ Prayer Powerpoints / Compiler R. D. Roth. — Wheaton, IL: Victor Books, 1995). — P. 24.

- 6) «Живе та діяльне — Боже Слово»
Біблія — наш основний засіб спілкування від нашого Небесного Отця і пожива для нашого духовного життя. Дізнайтеся як здобути найбільше користі від цього живого, могутнього джерела.
- 7) «Ходіння вірою»
Фундаментальним принципом життя в Божому Царстві є віра. Дізнайтеся як долати виклики вірі, а також які є етапи пізнання Божої волі у вашому житті.
- 8) «Духовна переміна»
Бог обіцяв, що Він перемінить нас силою Свого Святого Духа так, що ми станемо схожими на Нього. В цьому уроці ми спробуємо дати відповідь на питання: які зміни в нашому характері мають відбутися в результаті ходження з Христом?
- 9) «Розуміння страждань»
Дізнайтеся п'ять цілей страждання і як наша реакція на страждання може збудувати або зруйнувати нас. Ми самі вирішуємо чи страждання приведе нас до озлобленості чи до духовної зрілості.
- 10) «Спільність у родині»
Дізнайтеся як допомогти побудувати спільність у церкві, нашій «родині», як вирішувати конфлікти і як практикувати спілкування, яке прославлятиме Христа і принесе радість в наші серця.
- 11) «Служіння своїм ближнім»
Цей урок вимагатиме від вас перевірки як ви можете служити іншим. Він відкриє вам очі на те, для чого Бог дав вам дари Святого Духа і наскільки важливо для вас служити людям навколо.
- 12) «Використання часу»
Біблія говорить про роботу і як ми маємо використовувати час? Чи знаєте ви свої пріоритети і чи ставите ви цілі, які відображають це? Цей урок допоможе вам правильно використовувати час.
- 13) «Підготовка до відродження»
Існує так багато розмов про відродження, але так мало свідчень цього. Погляньте на історію відроджень і принципи, які ми можемо використати, щоб принести відродження зараз, сюди — в наші життя, в нашу церкву, в Україну.

Вступ

Наскільки важливою є молитва у вашому житті? Вона використовується лише у надзвичайних випадках? Чи це те, чому ви надаєте пріоритетності? У цьому уроці ви зможете побачити, що Біблія говорить нам про молитву і місце, яке вона має займати в нашому житті, як посвячених послідовників Ісуса Христа. У Бога є величезна сила, яка доступна для нас. Як ми можемо одержати цю силу — через прямий зв'язок з нашим Господом і Спасителем. Давайте змінимо світ через молитву!

Щоб здобути більше користі від вашої духовної подорожі, виконуючи цей урок, ми рекомендуємо зробити три речі:

- 1) Вивчаючи цей урок, ведіть духовний щоденник. В ньому ви запишете імена людей і потреби, за які ви молитесь, відповіді Бога і місця Біблії, які ви читаете, і чому вчить вас Господь.
- 2) Поставте собі метою щодня проводити тихий час з Богом. Якщо ви лідер, ми закликаємо вас виділити для цього одну годину на день протягом місяця. Однак якщо у вас ще немає регулярного часу спілкування з Богом, почніть з того, щоб кожного дня ставити собі мету — проводити такий час і практикувати це протягом місяця.
- 3) Вчіть напам'ять 4 вірші з Біблії. Ми пропонуємо вам вибрати 4 вірші з 11 розділу Послання до Євреїв — найвідомішого розділу про віру.

В уроці будуть запитання, вправи і завдання, які допоможуть вам взаємодіяти з матеріалом і застосовувати його в житті. Зверніть увагу, що в кінці уроку є відповіді і ви можете перевірити наскільки засвоїли матеріал.

Ми радимо вам завести окремий зошит для виконання вправ. Це буде ваш «зошит роздумів», де ви можете записувати свої відповіді і думки з поданого матеріалу. Записи підкріплюють навчання, тому це чудовий інструмент для особистого зростання.

План уроку

- I. Біблійні приклади молитви
 - A. Ісус
 - Б. Павло
 - В. Даниїл
- II. Принципи молитви
 - A. Молитва — діалог з Богом
 - Б. Основа молитви — це те, Ким є Бог
 - В. Основою молитви є те, що зробив Христос
 - Г. Молитви треба вчитися
 - Д. Молитва є наказом
 - Е. Молитва чинить зміни
 - Ж. Для молитви потрібна посвята
- III. Складові молитви
 - A. Хвала
 - Б. Сповідання
 - В. Слухання
 - Г. Благання
 - Д. Заступництво
 - Е. Подяка

IV. Перешкоди молитві

V. Практика молитви

А. Де?

Б. Коли?

В. Як?

VI. Спільна молитва

Завершення

ЦІЛІ УРОКУ

До кінця цього уроку ви повинні вміти:

1. Пояснити, як молилися різні люди, що згадуються у Писанні, і яку роль відігравала молитва у їхньому житті.
2. Перерахувати і пояснити сім принципів молитви, висвітлених у цьому уроці.
3. Перерахувати складові молитви і пояснити роль кожної з них у нашому спілкуванні з Богом.
4. Пояснити, що може перешкоджати відповідям на наші молитви.
5. Оцінювати свої регулярні молитви та розробляти план для їхнього удосконалення.
6. Пояснити переваги спільної молитви.
7. Провести день у молитві.

Завдання до уроку

1. Перегляньте план уроку та детально ознайомтесь із цілями уроку.
2. Прочитайте визначення ключових термінів.
3. Прочитайте урок, дайте відповіді на питання і виконайте вправи, звертаючись, де вказано, до Біблії та текстів, обов'язкових до прочитання у цьому уроці.
4. Матеріали для читання до цього уроку:
Додаток А — «Приклад нашого Господа»
Додаток Б — «Приклад Павла»
Додаток В — «Щоденне спілкування з Богом»
Додаток Г — «Перешкоди молитві»
Додаток Д — «З точки зору вічності»
Додаток Е — «День молитви»
5. Проводьте щодня час тихого спілкування протягом години. Якщо ви вже вели духовний щоденник, вам варто переглянути ті списки, які ви складали у своєму щоденнику, та оновити взяті на себе зобов'язання молитися за відповіді. Крім того, ви маєте прагнути до розширення та збагачення свого молитовного життя як завдяки виконанню запропонованих вправ, так і з власної ініціативи.
6. Вивчіть напам'ять чотири вірші з 11 розділу Послання до Євреїв. Якщо це перший урок з курсу «Посвячене християнське життя», який ви проходите, то почніть з перших чотирьох віршів. Якщо ж ви проходили інші уроки, то продовжуйте вивчення з вірша, на якому зупинились.
7. Проведіть цілий день в молитві.

Визначення ключових термінів

Невідступність — наполегливість або завзятість у проханні, рішучість просити доти, доки не буде отримана відповідь.

Заступництво — благання про щось за іншу людину.

Прохання — просьба про щось необхідне або бажане. У цьому уроці ми будемо вживати цей термін на означення прохальних молитов щодо лише своїх власних потреб, а не потреб інших людей.

Благання — щира просьба, принесена у смиренному дусі.

Синергія — спільна дія двох (або більше) сторін, при якій кінцевий результат перевищує сукупність результатів цих сторін, здобутих відокремлено одна від одної.

I. Біблійні приклади молитви

Цей урок ми почнемо кількома біблійними прикладами молитви. У Біблії є чимало принципів молитви, і ми могли б зупинитися на багатьох молитвах, записаних у Писанні. Проте на наш дух найбільший вплив часто має те, яке місце займає молитва у житті інших людей.

Ми вибрали лише трьох осіб, на прикладі яких ми вивчатимемо місце молитви у нашому християнському житті. Ісус Христос є для нас найголовнішим прикладом християнського життя, а тому усе, що робив Він, мало б впливати на нашу щоденну поведінку. У Писанні дуже докладно описано життя Павла; крім того, чимало про нього можна довідатися з тих послань, автором яких він є. І нарешті, ми побіжно розглянемо життя Даниїла, який у Старому Заповіті відомий як могутній муж молитви.

A. Ісус

Ми часто чуємо про те, що Ісус Христос був такою ж самою людиною, як і ми, а тому є завжди для нас прикладом у житті, проте не раз «не помічаємо» деякі аспекти того, як Він жив серед нас, бо, напевно, думаємо, що Його вчинки, Його дії неможливо перенести на наше особисте життя, оскільки Він — це Бог у тілі. Але маємо відзначити, як багато часу Він проводив у молитві — це було одним із найпомітніших пріоритетів у Його житті. Якщо ми уважно дослідимо Його життя, то неодмінно запитаємо себе, чому у нашому житті молитві відведено такий низький пріоритет, якщо для Нього вона була першорядною справою? Нам цілком може здатися, що, оскільки Він Божий Син, то Він вже й так знав, що Йому треба робити, і мав для цього потрібну силу. Проте у дійсності Його життя було нерозривно зв'язаним із життям Отця, Він не лише відчував потребу розмовляти зі Своїм Отцем, але прагнув цього спілкування; у Його любові до Отця була щирість і невимушеність. Як і всі ми, Він чекав від Отця вказівок, допомоги, втручання.

Зараз вам потрібно прочитати додаток А. Цей додаток — це глава «Приклад нашого Господа» з книги Ендрю Мюррея «Молитовне життя».

Вправа 1

Після прочитання додатку складіть перелік усіх згаданих автором моментів молитви з життя Христа. До кожного випадку має вказуватися біблійне посилання.

Не усі описані випадки супроводжуються посиланнями, і не всі вони однаково описуються у різних Євангеліях. З-поміж усіх євангелістів Лука робить особливий наголос на молитві у житті Ісуса, і тому, коли автор не подає посилання, вам слід його шукати саме у Євангелії від Луки. Відведіть достатньо часу, щоб переглянути у Біблії кожен згаданий випадок молитви, аби освіжити описані події у своїй пам'яті, а після цього напишіть один абзац про те, що ви дізналися про молитву завдяки цьому короткому дослідженню молитовного життя Христа.

З молитовного життя Христа ми можемо брати для себе дуже багато, але нині впустіть ці думки, що у вас виникали під час роботи, глибоко у своє життя, а потім знову і знову звертайтеся до життя Спасителя, коли матимете бажання зростати у цій сфері.

Б. Павло

Павло — це величний герой християнської віри, який неймовірно потрудився у світі задля розповсюдження Христової справи та збудування Його церкви. Він був людиною дії, і з огляду на це може здатися дивним, що він так багато говорить про молитву та закликає молитися інших людей. Нам часто здається, що молитва — це доволі пасивна справа, до якої варто вдаватися, коли вже не залишається нічого іншого.

Зараз вам потрібно прочитати додаток Б. Це також глава з книги Ендрю Мюррея «Молитовне життя», яка називається «Приклад Павла». Після цього дайте відповіді на запитання, що наводяться нижче.

Питання 1. Як часто Павло молився за віруючих?

Питання 2. Укажіть щонайменше дві загальні сфери, у яких Павло молиться за віруючих.

Питання 3. Запишіть свою власну молитву, якою ви можете молитися за місцеву церкву. За основу цієї молитви візьміть молитви та переживання Павла.

Питання 4. Якщо брати життя Павла за мірило, то що можна сказати про те, яке значення повинна мати молитва у житті церковного керівника?

Павло не лише закликав християн молитися, — він чітко вказував, щоб вони молилися за нього і його співпрацівників.

Вправа 2

На основі другої підбірки віршів у наведеному вище читанні складіть перелік того, про що слід молитися. Включіть до нього й інші думки про молитву, які вам трапляться під час читання. Чи допомагаєте ви іншим людям бачити важливість молитви? Чи молитесь ви за керівництво церкви? Якщо ви самі керуєте якимось служінням, то чи просите ви церкву молитися за нього?

В. Даниїл

Тепер перейдемо ще до одного прикладу молитовного життя. Ми спробуємо знайти практичне застосування цього прикладу, і для цього ми зупинимось і дослідимо молитву людини, яка молилася старанно, постійно та ревно й отримувала відповіді від Бога.

1. Його звички

Загальне тло подій, за яких Даниїл потрапив на службу при дворі царя Вавилону, описується в Даниїла 1. Спочатку ми розглянемо, як Даниїл провадив своє життя, а потім дослідимо одну з його молитов.

Прочитайте Даниїла 1, щоб мати загальне уявлення про те, якою людиною був Даниїл. Розуміння того, якою він був людиною, допоможе нам краще розуміти його молитовне життя.

Питання 5. Беручи за основу Даниїла 1:8, що ви можете сказати з приводу того, як Даниїл ходив з Господом (при тому, що він розумів, що його поведінка могла бути загрозливою для життя)?

Даниїл прагнув чистоти та святості будь-якою ціною. Ще ясніше це видно у Даниїла 6:1–5. Прочитайте цей уривок.

Вправа 3

Беручи за взірць життя Даниїла, проаналізуйте своє життя. Поставте себе на місце сусіда або співробітника-нехристиянина. Коли люди, що вас оточують, дивляться на ваше життя, чи бачать вони у ньому ділянки, несумісні з християнським свідоцтвом? Які зміни необхідно здійснити, щоб принести більше чистоти та святості у ваше повсякденне життя?

Які ви маєте щоденні молитовні звички? Цілком очевидно, що Даниїл посвятив себе частій молитві. Він молився регулярно, тричі на день. А опинившись у кризовій ситуації, він став молитися ще більше і попросив молитовної підтримки інших людей (Даниїла 2:17–18). У своєму житті Даниїл виявляв залежність від Бога, і завдяки цій залежності Бог потужно використовував його.

2. Його молитва

Даніїл мав ще й іншу важливу звичку. Його молитовне життя було постійно пов'язане з дослідженням Божого Слова. Даніїл бачив у Божому Слові необхідний спадок для правильного розуміння та виконання Божих задумів. Ми це побачимо в одній з його молитов, записаних у Даніїла 9.

Розглядаючи молитву Даніїла, ми маємо пам'ятати, що це не формула. Він не повторював цю молитву знову і знову, і кожен раз його молитва не складалася з тих самих елементів. А тому треба розуміти, що ми не обов'язково повинні повторювати форму цієї молитви. Однак вона є проханням смиренного та розбитого духа, і тому нам, без сумніву, слід наслідувати її настроєність, її дух. Застановімося на семи характеристиках молитовного життя Даніїла, виявлених у цій молитві, а потім на одному з її результатів.

Молитва, пропущена через Слово. Прочитайте вірш 2. Молитва Даніїла частково була реакцією на те, що він прочитав у Писанні, і частково — реакцією на обставини. Зверніть увагу, що він читав пророцтва Єремії. У ситуації, у якій він опинився, його вразило те, на який термін було передбачене запусніння Ізраїлю. Знаючи, що намічений час добігає кінця, він відчув бажання шукати Господа у молитві з благанням, у пості, у веретищі та в попелі.

Чому це пророцтво мало у ньому такий відгук, у тексті сказано згодом. Проте ми знаємо, що його молитва була пропущена через читання Божого Слова. Нам важливо це зауважити. Слово Боже несе освячення в наші молитви, воно не дає нам просити того, що йде всупереч Божій волі. Наприклад, якби Даніїл молився і просив Бога про відбудову Єрусалима на п'ятдесятому році спустошення, то ця молитва була б марною, оскільки Бог через пророка Єремію оголосив про сімдесят років запусніння (див. Єремії 29:10). Як часто ми просимо про те, що не узгоджується з Божою волею, тому що не знаємо Божого Слова! Біблія налаштовує нас на розуміння Божих намірів для нас самих та для Його Царства.

Молитва, у якій наполегливість є характерною рисою. У Даніїла 9:3 сказано, що Даніїл, почавши молитися, буквально звернув своє обличчя до Господа. Деякі припускають, що ці слова означають те, що під час молитви він повертався обличчям у бік Єрусалиму, проте у будь-якому разі це чітка вказівка на його рішучий намір отримати відповідь від Господа. З такою постановою він, швидше за все, дійсно повертався у бік Єрусалиму за своєю звичкою. Але після того, як храм було зруйновано і звіди відійшла Божа слава, вже неможливо було сказати, що там перебував Бог. Даніїловим бажанням було отримати відповідь. І тому він постановив собі шукати Бога в молитві, яка включала у себе заступництво, благання та завзяте прохання про милість.

Коли ви молитесь, чи маєте ви щире бажання отримати від Бога відповідь? Ваша пильність після молитви — це один зі способів, як можна перевірити, чи таке бажання дійсно є. Запитайте себе: «Чи очікую я відповіді? Чи стежу я за тим, як відповідь Бог?»

Молитва, що супроводжується смиренням. Даніїл звернув своє обличчя до того, щоб шукати Господа. Його бажання було дуже наполегливим — у вірші 3 сказано, що він шукав Господа у пості, веретищі та попелі, підкреслюючи цим свою невідступність у молитві. Крім того, для нього це був зовнішній вияв смирення та негідності приступити до Господа з якимись своїми заслугами.

Веретище — це груба тканина, схожа на мішковину. Її плели з темної козячої або верблюжої вовни. Іноді з цієї тканини робили мішки для зерна (Буття 42:25), в'юки або покривала. Здебільшого з веретища виготовляли одяг, який носили бідняки; часто у нього вдягалися пастухи і пророки. Воно стало символом глибокого покаяння.

Попіл був символом жалоби та покаяння. Буквально це слово означає «порох» чи «пил», і тому нерідко воно вживається як синонім нікчемності (Йова 13:12). У часи глибокого тра-

уру або скорботи люди посипали попелом голови. Йов засвідчував свою крайню убогість, печаль та нікчемність, сівши посеред попелу (Йова 2:8).

У нашому тексті ми бачимо людину, яка мала чималий вплив та вагу у світі, але яка прийняла рішення фізично показати своє смирення перед Богом, готуючись прийти до Нього із заступницькою молитвою.

Молитва, піднесена у благоговінні. Зверніться тепер до уривку Даниїла 9:4–12. Зауважте, з яким надзвичайним благоговінням приходить Даниїл до Бога у цьому уривку. Молитва — це не легковажна справа, а аудієнція у нашого святого Бога. «О мій Господи, Боже великий і грізний, що стережеш заповіта та милість для тих, хто кохає Тебе!» — каже Даниїл. Справжнє благоговіння — це любов, прояви якої узгоджуються з характером того, кого люблять.

Молитва, зміцнена сповіданням. Даниїл був праведником. Про це ми знаємо з того, що його вороги не могли знайти в ньому жодного гріха, аби вловити його. Але це не означало, що Даниїл був звільнений від наслідків гріха. Даниїл потрапив у полон через гріх Ізраїлю. Він вважав себе частиною свого народу, ототожнював себе з ним і визнавав, що на ньому самому лежить частина вини. Щоб Бог не був глухим до наших молитов, а вислуховував нас, ми маємо визнавати свої власні провини та провини свого народу. Коли Бог діє у нашому житті, тоді сповідання стає нормою. Що більшої зрілості досягає людина, то чутливішою вона робиться до гріха і то огиднішим їй видається гріх.

Молитва, піднесена за інших. Починаючи з вірша 9:13, стає зрозуміло, чому Даниїл молився так ревно й наполегливо. Перечитайте вірші 13–16.

Даниїл зрозумів, що сімдесят років полону, про які говорив Єремія, майже збігли, проте люди не відступилися від старих шляхів, які раніше спонукали Бога відправити їх у полон. Народ не відвернувся від беззаконня. Він не вважав на необхідність шукати Божої істини чи здобувати Його прихильність.

І через це Даниїл звернувся до Бога в молитві, заступаючись за свій народ. Він сповідав свій гріх і гріх народу, прагнучи Божої прихильності до Його люду. Він просив, щоб забрана була ганьба з Єрусалиму та щоб Божий гнів обернувся на милість.

Молитва, піднесена заради Божої слави. Завершенням молитви Даниїла є вірші 9:17–19. Даниїл уже виклав своє прохання, і тепер він мав намір благодіяти Богу, щоб Той вислухав принесене до Нього прохання.

Тут виникає одне практичне запитання, над яким ми маємо застановлятися щоразу під час молитви. Коли ви молитеся, чи можете ви благодіяти Богу відповісти на ваше прохання? Коли ви молитеся, чи вірите ви, що Він відповість, бо у ситуації, за яку ви молитеся, йдеться про славу Його імені — якщо Він не відповість, то дасть Своему імені бути посоромленим? Прочитайте Вихід 32:9–14 і Числа 14:11–19, де описується інша людина, яка молилася в аналогічний спосіб.

Тепер погляньте на 1 Коринтян 10:31. Чи можете ви сказати, що ваші молитви зосереджені на Божій славі? Аби перевірити, чи це так, можна запитати себе: «Чи шукаю я у молитві найперше Божого Царства та Його правди, чи, може, нерідко я молюся лише заради власного задоволення та комфорту?»

Молитва, відповідь на яку приходить у Божий час. Результатом молитви Даниїла було те, що Бог відповів. Зараз прочитайте у Даниїла 9:20–27, якою була Господня відповідь.

По суті, Божа відповідь на молитву Даниїла була опосередкованою. Він не забрав ганьбу з Єрусалиму, а дав Даниїлові розуміння того, якими є подальші Божі постанови стосовно Єрусалиму. Бог дозволив Даниїлові проникнути у вічні таємниці, які досі ще не були відкри-

ті. Бог цим немовби сказав: «Зараз Я не можу повністю здійснити те, про що ти просиш, але Свої задуми я виконаю у Свій час».

Встановлений Богом час має значний вплив на наше молитовне життя. Він впливає не лише на нашу наполегливість та невідступність у молитві, але й на наше розуміння відповіді. Хоча Бог нерідко починає негайно відповідати на наші молитви, нам все одно може здаватися, що відповіді від Нього немає, тому що з нашої точки зору відповіді не видно. Добрий наочний приклад цьому можна знайти у Книзі Вихід 2:23–25.

Питання 6. Прочитайте Даниїла 10:1–2, 12–13.

- а) Скільки часу Даниїл шукав Господа в жалобі та з благаннями? _____
- б) Коли Бог насправді почав відповідати? _____
- в) Коли Даниїл отримав відповідь? _____
- г) Що Даниїл продовжував робити у час між своїм першим проханням і фактичним отриманням відповіді? _____

Як ви реагуєте, коли здається, що відповіді від Бога немає і не буде протягом невизначеного періоду?

Молитовне життя Даниїла є для нас чудовим прикладом. На тлі цього біблійного прикладу ми розглянемо кілька принципів молитви.

II. Принципи молитви

Ми заявляємо про те, що молитва є важливою справою, проте вона не завжди виявляється легкою. Багато християн потрапило в пастку хибних уявлень щодо молитви, і тому вони не можуть побачити істину про те, яка нам дається сила. Один пастор, який активно займається молитовними служіннями, склав список міфів, що заважають людям досягти ефективності в молитві. Наведемо їх.²

Міф № 1. Бог не відповідатиме на мої молитви, якщо в моєму житті є гріх.

Міф № 2. Молитва подібна до міжнародних телефонних дзвінків — величезна відстань, поганий зв'язок, висока вартість і номер телефону, який неможливо запам'ятати.

Міф № 3. Деякі молитви кращі за інші.

Міф № 4. Поштовхом до молитви є криза.

Міф № 5. Головна мета молитви — привернути Божу увагу.

Міф № 6. Щоб моє молитовне життя було правильним, воно має бути схожим на чиєсь інше молитовне життя.

Міф № 7. Молитва — це дар: одним дається, іншим ні.

Коли ми розглянемо основні принципи молитви, ці міфи повинні розвіятися істинами Писання.

² Teykl T. How to Pray After You've Kicked the Dog. — Muncie, IN: Prayer Point Press, 1999. — P. 14–15.

А. Молитва — діалог з Богом

Усі ми прекрасно усвідомлюємо, що молитва — це розмова з Богом, проте часто вона сприймається нами як монолог, а не як бесіда. Ми бачимо, що такого розуміння молитви дотримуються у цілому світі, на яку б релігію ми не поглянули; людині властиво звертатися до когось більшого за вирішенням своїх проблем. Але в християнстві ми бачимо таку унікальну рису, що Бог бажає мати з нами спілкування, а спілкування вказує на те, що молитва має бути двосторонньою. Тобто ми повинні і говорити, і слухати.

Одна зі сторін слухання полягає в тому, щоб відкривати Слово Боже та прислухатися до Божого голосу, зверненого безпосередньо до нашої ситуації. У наступному уроці ми детальніше поговоримо про час, проведений нами у Божому Слові. Нам важливо та корисно розуміти, що приймання Слова є частиною нашого діалогу з Богом.

Крім того нам треба прислухатися до Його тихого голосу, коли Він звертається до наших сердець. У Старому Заповіті Бог іноді спілкувався зі Своїми людьми напям, без посередників — наприклад, з Іллею в 1 Царів 19:11–15 чи з Йовом (Йова 38–42). Сьогодні Бог рідко говорить вголос, бо нині ми маємо усе багатство Писання; проте Він тихо звертається до нашого розуму та обіцяє вести і скеровувати нас (про це ми ще поговоримо згодом в іншому уроці). Ми також повинні розуміти, що частиною цього діалогу є Божая реакція на молитви, виявлена у відповідях на наші прохання.

Наші розмови з Богом повинні включати час, коли ми насолоджуватимемося Його любов'ю, виявлятимемо свою любов Йому, а також виливатимемо перед Ним те, що лежить у нас на серці, і слухатимемо, що лежить на серці у Нього. Такий підхід до молитви поглибить наші стосунки, перемінить наше життя і поглибить нашу радість християнського життя.

Б. Основа молитви — це те, Ким є Бог

Сама молитва у собі не має жодної сили. Сила у Тому, до Кого ми молимося. У попередньому уроці ми говорили про те, як ми пізнаємо Бога та прагнемо глибшого пізнання Його. У багатьох біблійних молитвах ми бачимо, що люди починали з визнання того, ким є Бог, і з перерахування Його діл, а лише потім зверталися до Нього зі своїми проханнями. Згадки про те, ким є Бог, пронизують цілу молитву Даниїла, яку ми щойно розглядали. Цілком очевидно, що чим краще ми будемо розуміти, ким є Бог, яка у Нього сила, якими є Його почуття і бажання щодо Своїх дітей і цього світу, тим краще ми будемо бачити, як і про що молитися. У Євреїв 11:6 сказано: «Тим, хто шукає Його, Він дає нагороду». Яка велична обітниця для нас! У Біблії дуже ясно показано, що Бог чує молитви та відповідає на них.

Отже, ми молимося Богу зі знанням того, ким Він є, і наші молитви підносяться до Нього з вірою, породженою цим знанням. Молитися без пізнання Бога і без віри в Нього, народженої цим пізнанням, — це все одно, що навмання стріляти з лука у повітря і сподіватися, що якась зі стріл влучить у мішень. Нам не потрібно так «стріляти» молитвами. Ми можемо мати повну впевненість у Бозі, відкритому нам у Біблії, в Його характері та Його діях. Що більше ми пізнаватимемо Його та на власному досвіді бачитимемо Його вчинки і Його силу в нашому житті, то глибшою ставатиме наша впевненість і віра.

У 1 Царів 18:19–39 маємо біблійний приклад людини, яка молилася з упевненістю у своєму Богові. Це розповідь про те, як Ілля та Бог Ізраїлю протистояли Ваалові та його 450 пророкам.

Питання 7. Що робили Ваалові пророки у своїх молитвах?

Питання 8. Що робив Ілля, коли молився?

Ілля знав Бога. Він абсолютно точно знав, до Кого він молиться, і його молитва підкріплювалася цією упевненістю. А інші пророки випробували найрізноманітніші засоби, аби лише привернути увагу свого бога.

Питання 9. Який тип молитви є ближчим до того, як молитесь ви — спроба привернути Божу увагу чи звертання до Нього з упевненістю в тому, хто Він є і чого Він хоче?

Питання 10. Прочитайте Євреїв 10:23. Хто дає обітницю і яку Він має репутацію?

Сила молитви не у самому акті молитви, але в тому, до **кого** ми молимося.

В. Основою молитви є те, що зробив Христос

Ісус Христос помер на хресті з чітко визначеною метою — щоб наші гріхи були прощені і ми, зодягнувшись у Христову праведність, змогли стати перед Божим престолом. Нам подаровано привілей приходити до Бога у молитві, і цей привілей не залежить від наших добрих рис чи діл. Ісус сказав: «Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене» (Івана 14:6).

Питання 11. Прочитайте Євреїв 10:19–22. Що є основою для нашої відваги, з якою ми входимо у «святиню», тобто у Божу присутність?

Ми уповноважені бути представниками Христа. Коли ми стоїмо перед Божим престолом, Отець визнає нас за людей, що стоять на місці Його Сина, і тому приймає нас.

Іноді віруючій людині може здатися, що вона ні про що не повинна просити Бога через свою негідність. Серед християн є ті, котрі переживають за свій гріх, хоча вони вже просили Божого прощення. Вони й далі переконані у тому, що Бог не може відповісти на їхні молитви, бо вони «недостатньо гідні». Але на основі нашої власної гідності ми ніколи не зможемо стати перед Богом. Наші стосунки з Богом цілковито ґрунтуються на тому, що для нас зробив Христос. Поверніться до питання 10 в уроці 3, де перераховано чимало віршів з Писання, у яких ідеться про наше становище перед Богом завдяки Христу.

Вправа 4

Запишіть у своєму щоденнику щонайменше п'ять віршів, які зараз найкраще відкривають вам те, хто ви є перед Богом. Під час молитви звертайтеся до цих віршів, щоб зосередити свою молитву на сказаному в них, дякуйте Богові за ту владу, яку Христос дав вам і яка підтверджується цими віршами.

Ми приходимо до Бога на підставі Христових заслуг. Ми не можемо претендувати ні на що від Бога, а Христос може. Він заслужив прихильність Отця Своїм досконалим життям та

Своєю жертвою. Ми приходимо на підставі того, на що від Отця претендує Син. Лише на основі того, що для нас зробив Христос, ми можемо мати владу перед Богом. Ісус сказав, що, чого лише попросимо в імення Його, отримаємо те від Отця (Івана 15:16). Він не мав на увазі, щоб слова «в ім'я Ісуса» вживалися, немов особлива формула, яку ми повинні включати у свої молитви. Вони мають бути визнанням того, як ми приходимо до Отця. Звичайно, вони також означають, що ми молимося відповідно до Його волі, тому що ходимо з Ним, перебуваємо у Ньому і маємо єдину з Ним мету. Це значить, що ми можемо претендувати на перемогу над сатаною, здобути Христом у воскресінні з мертвих.

Г. Молитви треба вчитися

Ми нерідко вважаємо, що християни самі знають, як потрібно молитися, і тому в наших церквах часто буває мало молитви. Молитва — це не автоматична реакція, і люди не завжди знають, як правильно молитися. Молитва — це процес навчання. Як нам вчитися молитви?

По-перше, через науку. У нас є приклад учнів Ісуса, які попросили, щоб Він навчив їх молитися (Луки 11:1). Саме тому в цьому уроці ми відводимо час для розгляду теми молитви — аби навчитися молитися і робити це ефективніше.

По-друге, через приклад. Ми можемо багато чого навчитися на прикладі молитов інших людей. Біблія містить багато молитов, на яких ми можемо вчитися. Проте для нас не менш важливо перебувати поруч з вірним молитовним воїном і чути, як він або вона молиться. Неабияку користь може принести і перебування у молитовній групі, де ми можемо почути, як моляться інші. Навіть коли ми чуємо, як іншим людям важко молитися, це сприяє розвитку нашого молитовного життя та розвитку впевненості.

По-третє, завдяки практиці. У житті є безліч сфер, де найкращою наукою для нас є практика. Теоретичні знання не допоможуть нам покращити молитовне життя — ми вчимося молитися тоді, коли молимося. З книжки не навчишся плавати — щоб поплисти, треба зайти у воду. І з молитвою так само.

Д. Молитва є наказом

Молитва є необхідною частиною нашого духовного життя, і тому у Божому Слові ми неодноразово маємо заклики до молитви.

- Кожного часу моліться духом (Ефесян 6:18).
- Безперестанку моліться (1 Солунян 5:17).
- В усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням (Філіп'ян 4:6).
- Просіть, шукайте, стукайте (Матвія 7:7).
- Просіть і отримаєте (Івана 16:24).
- Мужі мають чинити молитви на кожному місці (1 Тимофія 2:8).

Отож коли вам не хочеться молитися, пам'ятайте: піддатися цим почуттям буде непослухом, який зашкодить вашому духовному життю.

Е. Молитва чинить зміни

Деякі християни мають дуже фаталістичний погляд на світ та Божу всевладність. Їм здається: що має бути, того не минути. Проте Писання дає нам тверду впевненість у тому, що наші молитви важливі, що вони можуть змінювати наше життя і світ. Ми — співробітники Божі (1 Коринтян 3:9).

1. У моєму житті

Прочитайте таку цитату з однієї з робіт Ендрю Мюррея про Божу волю для нас і про те, як Він хоче її виконати:³

Питання Божої волі нерідко викликає чималу плутанину. Люди думають, що те, чого прагне Бог, неодмінно станеться. Але це в жодному разі не так. Бог прагне дати Своему народові багато благословень, а вони не приходять до людей. Він щиро цього прагне, а Його люди — ні, а тому благословення до них і не приходять. Велика таємниця створення людини з вільною волею, а також оновлення її волі у відкупленні полягає в тому, що Бог виконання Своїї волі багато у чому поставив у залежність від волі людини. Божя воля, відкрита в Його обітницях, здійсниться до тієї міри, до якої ми приймемо їх вірою. Молитва — це сила, завдяки якій відбувається те, що інакше не відбулося б. А віра — це сила, яка визначає, наскільки в нас здійсниться Божя воля. Після того, як Бог відкриває душі, що Він хоче зробити для неї, відповідальність за виконання цієї волі лягає на нас.

Деякі бояться, що це означає передачу занадто великої влади у людські руки. Але вся влада дана людині через Ісуса Христа. Ключ до всякої молитви і вся сила належать Йому, і коли ми навчимося розуміти, що Він є з нами так само, як є з Отцем, і що ми так само єдині з Ним, як Він — з Отцем, то побачимо, наскільки природним, правильним і безпечним є дарування такої великої влади тим, хто перебуває в Ньому, як Він — в Отцеві. Христос Божий Син має право просити усе, а завдяки нашому перебуванню в Ньому і Його перебуванню в нас (хоч ми й дуже недосконало розуміємо цю божественну реальність), Його Дух надихає нас просити те, що Він хоче, аби ми просили й отримували. Ми молимося в ім'я Його, і ці молитви у дійсності і наші власні, і Його.

Інші бояться, що віра в молитву, яка має таку силу, обмежує свободу і любов Божу. О, якби ми лише знали, як сильно ми, прийняті Богом у спілкування з Ним, обмежимо Його свободу і Його любов, коли не дозволяємо Йому діяти через наші молитви і нашу віру так, як Він хоче. Наші молитви подібні до труб, через які вода з гірського потоку йде у місто в долині. Труби не примушують воду стікати дотолу, вони не дають їй силу благословляти й освіжати, — така природа самої води. Труби лише визначають напрямок, щоб довести воду туди, де вона потрібна. Сама Божя природа у тому, щоб любити та благословляти. Його любов прагне вилитися на нас своїми життєдайними потоками. Однак Він залишив за молитвою силу визначати, куди спрямується благословення. Він довірив Своїм віруючим нести живу воду в пустелю: Боже прагнення благословляти залежить від людського прагнення сказати, куди це благословення піде. «І оце та відвага, що ми маємо до Нього, що коли чого просимо згідно волі Його, то Він слухає нас. А як знаємо, що Він слухає нас, чого тільки ми просимо, то знаємо, що одержуємо те, чого просимо від Нього» (1 Івана 5:14–15).

Бог хоче діяти в нашому житті через молитву. Перед нами є багато ресурсів та можливостей, але вони даються нам не автоматично, так само як і спасіння не дається нам автоматично лише на підставі того, що Христос помер для нашого викуплення. Ми часто віддаляємося від того, що Бог хоче зробити в нас і через нас, намагаючись зробити усе самотужки або думаючи, що Бог сам усе зробить автоматично, якщо забажає. Христос сказав: «*Просіть і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам*» (Матвія 7:7). У Біблії повно Божих обіцянок, даних нам, але ми повинні молитися, щоб вони здійснилися в нашому житті.

³ Murray A. Twenty-Ninth Lesson // With Christ in the School of Prayer. — Режим доступу: <http://www.ccel.org/ccel/murray/prayer.XXIX.html> (дата звернення: 28 вересня 2009 р.)

2. У світі

Бог діє у нашому особистому житті через силу молитви, і це викликає захоплення. Але ще більш захопливим є той факт, що завдяки молитві ми можемо мати вплив у своїх громадах і навіть у цілому світі. Завдяки молитві ви можете стояти поруч із місіонером у далекій країні. Завдяки молитві ви можете заступатися за неспасених людей у віддалених куточках землі. У молитві ви можете підносити до Бога гнаних та переслідуваних братів у закритих країнах. Завдяки молитві ваш вплив може бути відчутний по цілому світі!

Хоч як не дивно це виглядає, але схоже, що часто Бог не діє, якщо ніхто не молиться. Ви коли-небудь чули розповіді про те, як люди прокидалися серед ночі, відчуваючи спонукання до молитви за іншу людину, яка могла бути навіть десь на іншому краю землі, — і згодом довідувалися, що в той час, коли вони молилися за людину, вона переживала якусь кризу? Ми наведемо один такий приклад, записаний християнським керівником і молитовним воїном Уеслі Дювелом у книзі «Доторкнись до світу через молитву». У 1949 році група місіонерів, які завершили своє місіонерське служіння і вийшли на пенсію, зібралася для молитви. Раптом вони відчули сильний поштовх до молитви за одного місіонера в Китаї. Вони негайно почали молитися і не припиняли доти, доки не відчули, що на серці стало легше. Через кілька років вони зустрілися з цим місіонером і запитали, що з ним у той момент відбувалося. Він розповів, що саме у той день і саме тієї години його і ще кількох місіонерів комуністи вишикували перед солдатами, які мали їх розстріляти. Уже ось-ось мала прозвучати команда стріляти, але тут раптом з'явився якийсь високопоставлений чиновник і наказав усе припинити. Він забрав усіх місіонерів і відвіз їх у безпечне місце.⁴

Ми читаємо у Якова 5:16: «Дуже могутня ревна молитва праведного». Іншими словами, сердечна і постійна молитва праведної людини здатна залучати у роботу величезну силу. Тут доречно згадати молитви пророка Іллі, записані у 1 Царів 17 і 18. У Писанні ви можете побачити чимало прикладів того, як Бог діяв за молитвами Свого народу. У Бога є бажання, але Він часто чекає, щоб Його народ почав молитися. Через нас може бути вивільнена величезна сила!

Е. Для молитви потрібна посвята

Ніколи не чекайте, коли вам захочеться молитися. Насправді таке бажання приходить рідко. Молитва — це праця. Праця у тому сенсі, що вона не стається сама собою. Будь-які стосунки, якщо ми хочемо, щоб вони процвітали, вимагають праці. Молитва повинна стати однією з галузей нашого життя, де ми маємо дисциплінувати себе, якщо хочемо отримати від молитви ту користь, яку для нас задумав Бог. Ми можемо жити своїм християнським життям, звертаючись до Бога в молитві лише у надзвичайних ситуаціях або лише тоді, коли виникає таке бажання, але це означає, що молитва не є для нас першорядною, а отже, і Бог не є для нас першорядним. Ми повинні дисциплінувати себе у сфері молитви доти, доки вона не стане звичкою — радісною, але тим не менш звичкою.

Христос також вчив нас бути наполегливими у своїх проханнях до Бога. Це знову ж таки вказівка на те, що у молитві треба трудитися. Молитися наполегливо — це молитися більше, ніж хочеться. Колись був розповсюдженим вислів «штурмувати ворота небес». Христос дав нам за приклад кілька притч. Христос робив особливий наголос на тому, що у молитві ми маємо приходити до Бога як до Отця, як до Батька, але разом із тим у Своїй науці Він підкреслює необхідність наполегливої молитви, і це може здатися дещо дивним. Наполегливість може здатися настирливістю або нахабством. Цій темі присвячені дві притчі — притча про наполегливого друга, який прийшов уночі просити хліба (Луки 11:5–9), і притча про несправедного суддю (Луки 18:1–8). У цих притчах прямо говориться про наполегли-

⁴ Duewel W. Touch the World Through Prayer. — Grand Rapids: Zondervan, 1986. — P. 85.

вість. Звісно, в них говориться не про те, що молитва змушує Бога щось змінювати, хоч Він цього і не хоче. Християнин виявляє наполегливість у молитві, тому що покладається на Бога, тому що має віру (див. Луки 18:8). Він кладе своє життя перед Богом, приймає Божі умови, маючи повну переконаність, що Бог буде діяти. Проте нам треба усвідомлювати, що ми залучені в духовну битву. Ми бачили, як довго довелося молитися Даниїлу, перш ніж Бог зміг послати йому відповідь. Ми також бачили Даниїлову невідступність у молитві. І хоч ми й не розуміємо всього, що відбувається навколо нас, нам слід бути непохитними в молитві й не опускати рук.

Вправа 5

Розв'инчання міфів. Розглянувши принципи молитви, запишіть, який принцип відповідає якому з міфів, наведених на початку цього розділу, і яку чітку істину можна протиставити кожному помилковому твердженню.

III. Складові молитви

Тепер ми розглянемо різні складові, з яких будується наше спілкування з Богом. Деякі з них ми розглянули в уроці «Молитва: поклоніння і хвала», але тут ми коротко знову їх згадаємо, щоб побачити повну картину.

А. Хвала

У минулому уроці багато часу було відведено на тему хвали. Якщо ви будете починати кожену молитву з хвали, це докорінно змінить ваше молитовне життя. Молитва, в основі якої лежить поклоніння, допомагає нам зосереджуватися не на собі, а на Бозі, Якому ми служимо і Який є для нас джерелом усього добра.

Прочитайте Додаток В «Щоденне спілкування з Богом» з книги «Глибше християнське життя». Це дуже коротка глава, але з її допомогою можна скласти повну картину того, як ми приходимо у молитві до Господа. Дайте відповідь на наступні запитання.

Питання 12. Як Мюррей рекомендує починати молитовний час?

Питання 13. Який він рекомендує наступний крок?

Питання 14. Підсумуйте пункти 4–9. Як вони пов'язані з хвалою?

Питання 15. Що має бути лейтмотивом (головною темою) нашого життя?

Ви бачите, що ми починаємо з насолоди Божою присутністю та поклоніння Йому і далі йдемо крок за кроком, на яких підтверджуємо нашу віру, і тоді ми можемо ходити вірою та молитися вірою.

Б. Сповідання

Тема сповідання також розглядалася в уроці «Молитва: поклоніння та хвала». У додатку, що ви щойно прочитали, ви бачили, як наше визнання Бога і поклоніння Йому приводить нас до смирення та упокорення перед Ним. У такому стані смирення ми можемо дозволити Богу досліджувати наші серця, щоб знати, що у спілкуванні між нами немає жодних завад. Справа у тім, що чим більшої зрілості у Христі досягає людина, тим свідомішою своїх недоліків та недосконалостей вона стає. Христос є люблячим Господом, і Він не відкриває нам відразу все, аби ми не занепали духом, але чим більше ми долаємо різні проблеми у нашому житті, тим більше Він звертає нашу увагу і на інше, чого ми раніше не бачили, але з чим нам також необхідно розібратися; Його метою є наше зростання, а не засудження. Сповідання перед Богом очищає нас і дає нам нові сили, коли ми очищаємо різні сфери свого життя.

Завжди дбайте про те, щоби бути чистими перед Господом. Моліться разом із псалмоспівцем: *«Випробуй, Боже, мене, і пізнай моє серце, дослідь Ти мене, і пізнай мої задуми, і побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну дорогу мене попровадь!»* (Псалом 139:23–24).

В. Слухання

Зазвичай, коли навчають на тему молитви, дуже мало уваги приділяють слуханню. Ми схильні звертати увагу на наш бік розмови, майже не замислюючись про те, як на неї реагує Бог. Тому зараз кілька хвилин присвятимо розгляданню Божої ролі у молитовному діалозі.

1. Писання

Бог дійсно звертається до нас, і ми впевнено можемо сказати, що в нашому сучасному світі найпоширенішим засобом Його звернення до нас є Святе Письмо, доступне людям у цілому світі. Але як часто ми думаємо про читання Біблії як про слухання того, що Бог нам каже? Урок «Живе та діяльне — Боже Слово» буде присвячений Біблії, нашому читанню і вивченню Слова, але ви маєте завжди пам'ятати, що Біблія повинна бути частиною вашої розмови з Богом. Ви можете розмовляти з Ним про те, що читаете, можете просити, щоб Він у прочитаному говорив про ваші потреби. А Він показуватиме та нагадуватиме вам місця з Писання. Усе це є безпосереднім Божим звертанням до вас, і нерідко Він звертається до людини у відповідь на молитву.

Бог може через Писання почати розмову з вами. Отож, беручи Біблію до рук, пам'ятайте, що вона є частиною Божої розмови з вами. Читайте Біблію з думкою про те, що ви слухаєте слова Його вуст. Зупиняйтеся на першому слові, на першій фразі або думці, яка приверне вашу увагу. Дозвольте Отцеві говорити з вами про те, на чому ви зупинилися, і свою молитовну відповідь формуйте теж у цьому ж руслі.

2. Його голос

Багато церков вчить, що Бог говорить ТІЛЬКИ через Біблію. Проте Ісус сказав в Івана 10:27: *«Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть»*. Бог сказав Ісаї: *«А коли ви відхилитесь праворуч, чи підете ліворуч, то вуха твої будуть чути те слово, яке позад тебе казатиме: "Це та дорога, простуйте ви нею!"»* (Ісаї 30:21). Це вказівка на те,

що між Богом і Його послідовниками буде спілкування. Зростаючи у молитовному житті та здобуваючи нові навички слухання, ви навчитеся розрізняти Божий голос.

3. Як слухати

Проводьте час з Богом. Якщо ви хочете слухати і чути Божий голос, то вам постійно треба читати та вивчати напам'ять Писання. Чому? Тому що Бог ніколи не говорить те, що суперечить Писанню. Чим краще ви знаєте Писання, тим легше вам буде відкинути зовнішні голоси, які йдуть не від Бога, тому що ви знатимете, як звучить Божий голос.

Нам потрібно регулярно слухати Бога під час щоденного тихого спілкування з Ним, але ви також можете відводити додатковий час для того, щоб зосереджуватися саме на слуханні. Наведемо кілька простих кроків, які можуть у цьому допомогти:

1. Просіть Бога дослідити ваше серце, як сказано в Псалмі 139:23–24.
2. Визнавайте Божу присутність; моліться так: «Я знаю, що Ти зараз тут зі мною».
3. Просіть Ісуса, щоб Він Своєю владою заборонив сатані говорити до вас або якимось втручатися у ваше спілкування з Богом.
4. Просіть Бога говорити з вами, як просив Самуїл: *«Говори, Господи, бо раб Твій слухає»* (1 Самуїлова 3:10).
5. Чекайте в мовчанні перед Богом (це буває важко), маючи наготові ручку і папір, щоб записати почуте.
6. Записуйте ті враження та думки, які у вас виникають. Коли ви слухаєте Бога, можете ставити такі два питання: «Господи, що Ти хочеш мені сказати? Господи, яким Ти мене бачиш?»
7. Виконайте те, що ви почули від Господа. Він може нагадати вам про людину, яку ви образили, чи пошепки підкаже вам, яку добру справу ви можете для когось зробити. Іноді ми налаштовуємося на те, щоб чути від Нього лише ті вказівки, які вимагають грандіозних дій, і не хочемо чути, що Він каже про щоденні дрібниці. Але що більше ми будемо виявляти послух, то більше Він буде до нас говорити.

Якщо під час слухання ви починаєте блукати думками, не намагайтеся силою повернути їх до встановленого плану, а спробуйте піти за ними — можливо, у Господа є інший план. Або віддайте ці думки Йому, попросивши Його розібратися з ними або нагадати вам про них пізніше.

4. Розпізнавання Його голосу

Найважчим завданням є розрізнення між Божим голосом, голосом сатани і голосом нашого власного тіла. З досвідом ви побачите різницю між ними. Маленький Самуїл ніколи раніше не чув Господнього голосу, тому йому потрібно було вчитися, але до кінця свого життя він став визнаним пророком, який говорив від імені Бога.

5. Принципи

За допомогою цих принципів вам буде легше розпізнавати, чий голос ви чуєте. Сатана теж може вкладати думки нам у розум. Іноді наші бажання підхоплюють його закиди, хоча вони повністю суперечать тому, що намагається зробити у нас Святий Дух.

1. *Христос докоряє за гріх, а сатана засуджує.* Що ви чуєте? У Римлян 8:1 сказано, що нам більше немає осуду, а в Об'явленні 12:10 говориться про те, що сатана оскаржує братів. Бог ніколи не вказуватиме на вашу мізерність.

2. *Христос вияснює, а сатана заплутує.* Диявол перекручує Писання точно так само, як і під час спокушання Христа. Він — обманник. Моліться, щоб Бог дав вам здоровий розум і захистив вас від диявольської плутанини, коли ви будете слухати Божий голос.
3. *Христос підтверджує, а сатана суперечить.* Бог ніколи не суперечить Своему Слову — Біблії. А сатана створюватиме такі умови, щоб нам здавалося, наче ми переживаємо божественне втручання, і тим самим намагатиметься засліпити нас, щоб ми не побачили суперечностей з Божою істиною.
4. *Христос звільняє, а сатана полонить.* Сатані подобається нас бачити у полоні гріха. Він вклатиме у наше серце ледь помітні думки: «Це ж дрібниця! Один раз не зашкодить». Згода з такими думками — це маленькі кроки до того, що, як ми знаємо, суперечить Писанню. Христос же, навпаки, вестиме нас до правди, і в цій правді ми знайдемо свободу.
5. *Христос вмовляє та кличе, а сатана бунтується.* Божий голос постійно закликатиме нас уперед і вестиме нас до глибших взаємин із Ним. Він спонукатиме нас шукати істини. Голос сатани буде намагатися вкласти бунтарські думки до нашого серця: «Чи дійсно Бог так сказав?»

Перевіряйте, звідки приходять ваші думки — від Світла для світу або від князя темряви. Завичай невеличка об'єктивна оцінка ставить усе на свої місця. Ви завжди можете попросити зрілого християнина допомогти вам розібратися.

Г. Прохання

Слово «прохання», вжите на означення молитви, означає особисте прохання про щось необхідне або бажане. Часто на початку нашого християнського життя ми просимо Бога про задоволення наших особистих потреб, і нерідко Він відповідає на такі прохання, навіть якщо вони прості або не дуже «духовні». Він робить це, щоб ми зростали у вірі. Але часом трапляється так, що через деякий час люди припиняють просити — можливо, тому, що їхня віра ослабла, або через страх, що вони занадто зосереджені на собі чи негідні. Ми маємо пам'ятати, що у нас є лагідний небесний Отець, Який дбає навіть про горобців (Матвія 10:29). Навіть у Господній молитві ми маємо слова: «Хліба нашого насущного дай нам сьогодні», — а тому знаємо, що можемо молитися за свої фізичні та матеріальні потреби.

Проте наші прохання не повинні обмежуватися лише матеріальним. Обов'язково включайте у свої прохання і духовні благословення, які Бог бажає вам дати. Ісус сказав: «Скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього!» (Матвія 7:11), — і Він говорив про духовне. Кілька порад щодо того, про що можуть бути прохання:

- про плід Духа;
- про уподібнення Христові;
- про духовні благословення, включаючи благодать, мудрість, силу, святість;
- про те, щоб Бог діяв у вашому житті там, де у вас є гріх або де ви не дотримуєтесь Божої волі;
- про те, щоб Бог перемінив слабкі сторони вашого характеру;
- про захист від спокус;
- про визволення від зла.

Ви хочете, щоб ваше життя мало якусь вагу для Бога? Тоді, якщо ви готові до захопливої дороги, просіть Божих благословень. ПРОСІТЬ! Христос звертається до вас з тими самими словами, як колись давно звернувся до одного чоловіка: «Що ти хочеш, щоб зробив Я тобі?» (Луки 18:41).

Д. Заступництво

Ми бачили приклади заступництва в житті Ісуса, Павла і Даниїла. Заступатися означає благодіяти про щось за іншу людину. Ми звертаємося до Бога щодо тієї чи іншої ситуації. Ми вже зазначали, коли говорили про принципи молитви, що наші молитви дійсно здатні чинити зміни. Бог вибрав нас для виконання Його задумів тут на землі. Він хоче, щоб ми дбали про створений Ним фізичний світ. Він хоче, щоб ми були наповнені добрими ділами до інших людей. Він хоче, щоб ми свідчили іншим і благовістили людям Його звістку. І Він хоче, щоб ми молилися про те, аби Його воля здійснювалася на землі (Матвія 6:10). Наша молитва — це не якийсь «штамп» схвалення, який ми маємо поставити на Божих планах. З усього, що бачимо на сторінках Писання, що чуємо у безлічі сучасних свідчень, ми розуміємо, що, молячись заступницькою молитвою, ми долучаємося до дії Божої, долучаємося до її вивільнення на землі.

Нам украй потрібні люди, які б присвятили себе заступництву. Від наших молитов буквально може залежати перемога або поразка у битві. Коли ми відчуваємо непереборне бажання молитися про що-небудь, ми повинні молитися так, ніби зараз про це молимося лише ми, і більше ніхто. Прекрасна риса заступництва у тому, що в цій битві можуть брати участь усі: літні люди, діти, бідні, багаті, освічені й неосвічені. Бог не ставить жодних обмежень. Потрібно лише молитися з вірою.

Можливо, ви мало замислювалися про те, щоб молитися заступницькою молитвою. Наведемо кілька порад, як почати це робити.

- Виберіть кілька тем поза своїми особистими потребами і почніть заступатися у молитві за вибрані напрямки.
- Починайте з тих галузей або з тих людей, котрі вам небайдужі. Далі шукайте Божого скерування у тому, як молитися за них.
- Запитайте людей, як саме ви можете молитися за них.
- Просіть, щоб Бог дав вам уривки з Писання, якими ви могли б молитися за обраних людей чи за їхні обставини.
- Тримайте молитовні списки у своїй Біблії чи в духовному щоденнику.
- Записуйте конкретні прохання у своєму щоденнику, зазначаючи дату початку заступницької молитви, та залишайте місце для запису дати, коли було отримано відповідь.

Це лише кілька простих ідей, які могли стати вам у пригоді, аби ви почали молитися заступницькими молитвами. Ці теми можна розташувати в іншому порядку і по-іншому за них молитися. Ми лише пропонуємо такий початок, щоб вам було з чого починати власне молитовне заступництво. Після того як ви почнете розвивати своє молитовне життя у заступництві, ви зможете глибше молитися за перелічені нижче сфери.

За сім'ю. Тут ви молитесь за свій шлюб, за дітей, батьків та інших родичів, за яких ви переживаєте. З нашого боку було б дуже недбало не заступатися у молитві регулярно за наших рідних і близьких. Ці люди є для нас найближчими, і ми, без сумніву, краще знаємо про їхні потреби, ніж про потреби інших людей. Тому виробіть звичку регулярно молитися за своїх рідних і близьких, молитися разом з ними про їхні потреби, а також показувати їм приклад молитви і заохочувати до молитви їх самих.

За братів і сестер у вірі.

У місцевій церкві

Тут ви молитесь за усіх віруючих, яких ви знаєте у своїй церкві або у своєму районі, за керівництво вашої церкви та інших церков вашої місцевості.

Служіння

Є багато служінь, які здійснюються церквою, і служінь, які працюють паралельно з церквою і доповнюють її роботу. У церкві це недільна школа, можливо, групи АВАНА, групи з вивчення Біблії, служіння з алкоголіками та наркоманами, тюремні служіння. Серед позацерковних служінь ви можете знати, наприклад, про роботу Біблійної ліги, різноманітних молитовних рухів, місіонерських організацій чи окремих місіонерів.

У країні

Подивіться на загальну картину того, що відбувається у вашій країні. До уваги слід брати не лише свою деномінацію, але й інші церкви, і особливо керівництво у Христовому Тілі в цілій країні.

У світі

Ця сфера безмежна. Слідкуйте за новинами про християн або за іншою доступною інформацією. Ви також можете просити Бога вкласти вам до серця непереборне бажання молитви про ту чи іншу країну. Моліться про місіонерів, яких ви знаєте особисто або яких підтримує ваша церква. Пам'ятайте про християн, які переживають гоніння. З християнських публікацій дізнавайтеся про інші країни та різні служіння по цілому світу.

За тих, хто гине. За тих людей, яких Бог поклав вам на серце. Якщо ви не молитесь за окремих людей, то пора починати! Виберіть щонайменше трьох осіб і почніть молитися за їхнє спасіння.

Євангелізаційні заходи відбуваються скрізь у світі. Можливо, ви знаєте про такі заходи у вашому місті чи регіоні або в іншій країні. Крім того, ви можете включити до своїх молитов потреби з організації нових церков та служіння благовістя, яке здійснює ваша церква.

Духовне пробудження та відродження необхідно у цілому світі. Це те, про що ви можете молитися завжди, знаючи, що на це дійсно є Божя воля. Ви можете молитися про те, щоб пробудження сталося у вашій місцевій громаді, у вашому місті, вашій країні та в усьому світі.

За владу. Мабуть, керівництво державних органів влади — це та сфера, за яку найменше моляться, хоча Павло у 1 Тимофія 2:2 закликає нас молитися за керівників. До цієї ж категорії можна віднести посадовців та представників влади на місцевому, державному та світовому рівнях. Ми також можемо молитися за поліцію, за збройні сили, за суддів. Усі ці галузі є гілками системи влади, за які нам треба підносити заступницькі молитви.

Зростаючи в молитовному житті, ви можете врешті-решт побачити, що у вас є покликання до заступницької молитви. Деякі люди мають поклик і бажання годинами заступатися у молитві за інших. Що робити, якщо ви відчуваєте, що Бог вас кличе?

1. Знайдіть людину, досвідчену в заступницькій молитві, яка буде вашим наставником. Це має бути людина, яка зможе розповісти вам про своє зростання у цій сфері.
2. Обов'язково проводьте час у Божому Слові — воно допоможе вам зберігати рівновагу. Без відкритої Біблії ніколи не моліться довго. Моліться Писанням.
3. Підтримуйте правдою вогонь свого бажання молитися. Дізнайтеся про факти. Якщо йдеться про конкретну людину, спробуйте довідатися, про що ви можете молитися, але без зайвої допитливості. Якщо ви молитесь за якусь країну, постарайтеся довідатися про неї якомога більше. Слідкуйте за новинами звідти. Що більше ваші молитви ґрунтуватимуться на фактах, то ефективнішими вони будуть.
4. Стережіться духа гордині. Є небезпека, що ви почнете вважати себе духовнішими за інших. Гордість зруйнує ваше служіння.

5. Розвивайте свій поклик. Дізнайтеся про інших людей з історії християнства, які молилися заступницькими молитвами. Пожвавляйте своє молитовне життя за допомогою мап, фотографій, віршів з Біблії, цитат тощо.

Вправа 6

Розвивайте заступницьку сторону свого молитовного життя. У вашому щоденнику має бути відведено щонайменше сім сторінок для молитовних переліків. Відведіть достатньо часу, щоб зараз проглянути ці переліки. Чи регулярно ви ними користувалися? Чи виявили у цьому вірність? Чому так або чому ні? Чи з'явилася якась нова інформація, яку потрібно внести на ці сторінки? Чи молитесь ви за своїх знайомих неспасених людей? Якщо ні, то подумайте, за кого вам треба молитися, і допишіть у свій щоденник щонайменше три імені, зобов'язавшись регулярно молитися за цих людей. Ви можете записати їх у відповідних категоріях, наприклад, «Моя сім'я» або «Мое місце проживання», або завести окрему сторінку для молитви за благовістя.

Е. Подяка

Ця тема дається останньою у нашому переліку, проте подяка зовсім необов'язково має бути на останньому місці у ваших молитвах. Ми розглядали цю тему в уроці про хвалу та поклоніння. Ніщо так не надихає наше серце, як роздуми про благословення, які ми отримуємо від Бога. Зокрема, ми повинні ніколи не забувати дякувати Богові за відповіді на наші молитви. Іноді буває так, що, коли Бог посилає відповідь, ми вже давно забули, про що молилися, або відповідь нами сприймається за щось належне. Не дай Бог, щоб ми уподібнилися до дев'яти прокажених, які пішли, набувши радість, але забувши Того, Хто їхню хворобу перемінив на здоров'я (Луки 17:12–18).

IV. Перешкоди молитви

Часто питання про молитву обертаються навколо того, чому молитви залишаються без відповідей або, принаймні, чому нам здається, що на них нема відповіді. Біблія попереджає нас про кілька можливих причин, чому так може статися.

Прочитайте додаток Г — «Перешкоди молитви», а потім дайте відповіді на подані нижче запитання.

Питання 16. Назвіть сім перешкод молитви, які згадуються у додатку, вказавши до кожної з них відповідні місця Писання.

Вправа 7

Проведіть зараз час у молитві (після прочитання додатку) і просіть Бога відкрити вам, які перешкоди є у вашому молитовному житті. Якщо у вас виникатимуть якісь думки, відразу їх записуйте. Цілком можливо, що, хоча Бог і відкриває вам ці проблеми, ви ще не готові покаятися та виправитися. Але важливо почати з усвідомлення своїх недоліків. Вам треба записати характерні для вас деталі, а не лише описати перешкоду у загальних рисах. Будьте чесними із собою.

V. Практика молитви

Насправді молитва — це досить проста справа, якою можна займатися скрізь і завжди, у безліч різних способів та форм, але найголовніше у молитві — це дійсно молитися! Проте нам буде корисно дослідити своє молитовне життя, щоб далі удосконалювати його. Ми завжди можемо взяти для себе щось нове та зростати.

А. Де?

По-перше, потрібно відповісти на питання стосовно того, де слід молитися. У Біблії ми бачимо приклади того, як люди молилися у найрізноманітніших місцях — від храму до розжареної печі. Але зараз ми хотіли б зосередити увагу на регулярній молитві, до якої ми маємо виробити у своєму житті щоденну звичку. Надзвичайно корисним для розвитку такої звички є відведення певного місця для молитви.

Вам, напевно, доводилося казати собі: «Як важко знайти добре місце!» Але згадайте час, коли ви були закохані, хіба ви й тоді не могли знайти, де вам зустрічатися? Місце для зустрічей знаходилося легко! Так що стережіться потурань своїй лінії. Подумайте про те, як Господь чекає на вас. Ви бачили Його у своїх видіннях — тепер молитесь Йому. Знайдіть місце — не настрій, а певне фізичне місце — і постійно приходьте туди, аби молитися Богу та віддатися керуванню Його Духа, що живе у вас і допомагатиме вам. ...Не треба казати: «Якби то лише у мене було те або те»; — у вас немає того чи іншого, але ж ми завжди можемо робити те, що хочемо робити, якщо достатньо цього бажаємо.⁵

Якщо ви ще не знайшли місця для регулярної молитви, знайдіть його; бажано, щоб це було одне і те ж саме місце щодня. Вибір місць залежно від ситуації може бути найрізноманітнішим — від кухонного столу до лавки у парку. Місце потрібно шукати таке, де вам ніхто не заважатиме, наскільки це є можливим.

Б. Коли?

Питання місця молитви дуже тісно пов'язане з тим, коли ви молитесь.

1. Щоденна молитва

Ми вже бачили приклад щоденної молитви Даниїла навіть в умовах гонінь. Якщо ви ще досі не вибрали для себе час щоденної молитви, зробіть це. Поставтесь до цього як до непопорушного зобов'язання. Намагайтеся зробити запланований час молитви головною подією дня, а усі інші справи підлаштовуйте під неї. Спочатку вам треба знайти час, коли у вас буде найменше підстав відволікатися. Ми це бачимо у житті Христа: «А над ранком, як дуже ще

⁵ Chambers O. Prayer: A Holy Occupation. — Nashville, Tenn: Thomas Nelson Publishers, 1992. — P. 50.

темно було, уставши, Він вийшов і пішов у місце самотнє, і там молився» (Марка 1:35). Багато великих героїв віри присвячувало ранковий час у першу чергу молитві. Якщо ви досі ще не віддавали Богові «первоплід» кожного дня, то намагайтеся почати це робити. Протягом одного тижня спробуйте відводити на молитву перші 60 хвилин вашого дня. Наші пріоритети є віддзеркаленням того, до чого поривається наше серце. І якщо у нас немає бажання починати день з перебування у Божій присутності, то нам потрібно свої серця дослідити.

2. Тривала та постійна молитва

У 1 Солунян 5:17 сказано, що ми маємо молитися безперестанку, весь час. Це безпосередня вказівка на те спілкування, яке ми повинні мати з Богом, і на необхідність визнання Його постійної присутності з нами.

Про покійного Чарльза Сперджена говорили, що він переходив від сміху до молитви з природністю людини, що жила в обох стихіях. Його звичка молитися була вільною і необмеженою. Його життя не було розділено на «відділи», відгороджені один від одного жорсткими межами, що обмежують всякі контакти. Він жив у постійному спілкуванні з Небесним Отцем, завжди мав зв'язок з Богом, і тому молитися було для нього так само природно, як і дихати.⁶

3. Особливий час для молитви

У цьому розділі йтиметься не лише про те, коли слід молитися, а й про те, скільки на молитву слід відводити часу. Ми намагалися підвести вас до ближчого спілкування з Богом, увівши вимогу проводити щодня час тихого спілкування з Богом протягом години. Цей час мав проводитися і у молитві, і в заглибленні у Боже Слово. У житті багатьох величних Божих людей було видно, що вони проводили довгі години у молитві. Ці люди розуміли, що «секрет будь-якої успішної молитви полягає в тому, щоб проводити багато часу з Богом. Молитва, за якою відчувається могутня сила, є результатом довгого часу, проведеного з Богом».⁷

Джон Уеслі, який почав рух пробудження, що згодом докорінно змінив Великобританію, був мужем молитви і присвячував їй по дві години щодня, встаючи для цього о четвертій годині ранку. Мартін Лютер, великий провідник Реформації, говорив, що у нього стільки справ, що йому доводилося щодня проводити по три години в молитві. Ці люди радикально змінили світ.

Крім того, час від часу ці люди проводили у молитві ще довші відрізки. Коли ми відчуваємо, що несемо важкі тягарі, то нам слід знайти додатковий час для молитви. У наступному розділі ми поговоримо про те, як провести у молитві цілий день. Проте деякі люди відводять для молитви ще довші періоди часу, не обов'язково для безперервної молитви, але для підтримки молитовного настрою навіть тоді, коли вони зайняті іншими справами. Для цього вони використовують піст. У наступному розділі тема посту буде розглядатися теж.

Вправа 8

Дослідіть свої пріоритети в молитві. Як змінилося б ваше життя, якби молитва стала у ньому більш пріоритетною? Перегляньте запропоновані нижче варіанти та подумайте, які покращення можуть статися у вас:

⁶ Bounds E. M. Purpose in Prayer. — Режим доступу: <http://www.ccel.org/ccel/bounds/purpose.IV.html> (дата звернення: 20 квітня 2009 р.)

⁷ Bounds E. M. Power Through Prayer. — Режим доступу: <http://www.ccel.org/ccel/bounds/power.VII.html>. (дата звернення: 18 квітня 2009 р.)

- з'явиться нова радість у моєму житті;
- мої думки будуть спокійнішими;
- підвищиться ефективність моєї праці;
- підвищиться якість моїх стосунків з Богом;
- я краще розумітиму свої обставини;
- я матиму доступ до Божих ресурсів та до Його сили;
- інше _____.

Люди, які в цьому світі зробили для Бога найбільше, були людьми, які з раннього ранку схиляли коліна. Той, хто ранній ранок з усіма його можливостями та свіжістю витрачає не на пошук Бога, а на якісь інші справи, не матиме успіху у пошуку Бога і до кінця дня (Е. М. Баундс).⁸

В. Як?

1. Молитва Царства

Підходячи до питання про те, як слід молитися, нам потрібно розглянути, на чому зосереджений наш молитовний час. Дуже легко може статися так, що людина перестає бачити справжню потребу в молитві, бо молитва перетворилась для неї на обов'язок — згадати ті чи інші пункти у переліку, молитися протягом певного часу тощо. І може статися, що людина буде молитися, аби заспокоїти власне сумління, і навіть не намагатиметься зрозуміти, чому у неї немає прагнення до молитви. Якщо нас майже не цікавить молитва, якщо ми молимося без ревності, то це вказує на проблему. Переходячи до неї, ми найперше розглянемо поняття «молитов Царства».

Прочитайте додаток Д — «3 точки зору вічності», а потім дайте відповідь на подані нижче запитання.

Питання 17. Яке визначення молитви Царства дає автор?

Питання 18. Як Павло молився за церкву в Римі, яка, без сумніву, була переслідувана?

Питання 19. Якою була б найбільш очевидна молитва за переслідувану церкву?

Питання 20. Яку користь для Божого Царства приносили молитви Павла?

Питання 21. На думку автора, яка спільна тема пронизувала усі молитви Павла за церкви?

⁸ Рот Р. Д. Вказ. праця. — С. 18.

Як часто це відбувається в нашому житті! Усю свою увагу ми зосереджуємо на тому, щоб усе сталося так, як ми бажаємо, і через це повністю забуваємо за процес, який для цього потрібен. Часто ми настільки зосереджені на тому, щоб визволитися від своїх труднощів, що не замислюємося, як Бог хоче вести нас життєвою дорогою для нашого духовного зростання та розбудови Його Царства.

Вправа 9

Навчіться молитися молитвами Царства. Виберіть одну проблему у вашому житті чи житті інших, за яку ви молитесь. Запишіть її та перевірте, як ви досі молилися за неї? Яку ви ставили перед собою мету? Що ви вважали важливим? Як вам слід молитися, щоб у ваших молитвах віддзеркалювався погляд з точки зору вічності? Чи бачите ви якийсь духовний поступ або процес, за який ви можете молитися? Наскільки ваші молитви зосереджені на Божій славі? На що спрямована більшість ваших прохань та молитов заступництва: на розширення Божого Царства чи на потреби інших людей? Будьте готові обговорити свою відповідь на наступній зустрічі групи.

2. Молитва Писанням

Молитва безпосередньо словами Писання може принести підбадьорення, дати розуміння подальших кроків та збагатити ваше молитовне життя. Така молитва не може бути правильною чи неправильною, але для більшої ефективності можна порадити кілька простих методів.

- 1) *Робіть біблійні вірші особистими.* Ви можете просто включати біблійні думки та словосполучення у свої молитви. Наприклад, Колосян 1:9–11: «Отче, наповни Сашу Твоїм Духом. Дай йому приносити плід в усякому доброму ділі та зростати у пізнанні Тебе. Зміцни його, щоб він мав витривалість і довготерпіння для усього того, що його чекає у служінні».
- 2) *Виголошуйте Боже Слово.* Іноді пастори так закінчують богослужіння. Вони беруть потрібні вірші, наприклад, Юди 24–25, і виголошують їх як істину щодо своєї громади: «А Тому, Хто може вас зберегти від упадку, і поставити перед Своєю славою непорочними в радості, єдиному премудрому Богові, Спасителеві нашому через Ісуса Христа, Господа нашого, слава, могутність, сила та влада перше всього віку, і тепер, і на всі віки! Амінь».
- 3) *Знаходьте обітниці.* Просіть у Бога обітницю для ситуації, за яку ви молитесь. А далі приймайте дану вам істину в цих обставинах. Повторюйте її у своїй молитві. І в Біблії, і з історії ми бачимо могутніх людей молитви, які молилися саме так.
- 4) *Моліться за зразком біблійної молитви.* Найлегший приклад — це Господня молитва. Проте суть тут не у запам'ятовуванні та повторенні, а у тому, щоб молитва виявляла ваші власні думки та потреби. Для цього ви можете її змінювати, як вам потрібно.

3. Молитовна хода

Молитовна хода у найпростішій своїй формі — це прогулянка та розмова з Богом на вулиці, у світі, а не в усамітненні у своїй зручній кімнаті чи церкві. Мета такої молитви — бути там, де є люди, намагатися побачити їх Божими очима, заступатися за них у молитві та благословляти їх у Господнє ім'я. У такій молитві ви забираєте території для Христового Царства прямо на землях сатани.

Основу молитовної ходи складають перераховані нижче етапи:

1. *Починайте з простого.* Взуття має бути зручним. Вдягтися слід відповідно до погоди. Візьміть з собою Новий Заповіт або Біблію невеликого кишенькового формату. Дехто

бере з собою невеликий блокнот і ручку, щоб можна було записати, чого Господь їх навчає. Якщо ви любите бути на самоті, то йдіть самі, а якщо вам краще бути у товаристві, то візьміть з собою друга, з яким ви зможете молитися вголос, не відчуваючи ніяковості або скутості.

2. *Починайте з плану.* Заплануйте собі, куди ви підете, яким має бути маршрут і скільки триватиме молитовна хода. Ви можете, наприклад, обійти кілька кварталів у своєму районі, поїхати в іншу частину міста або навіть в інше місто або село і молитися там.
3. *Починайте з невеликого відрізка часу.* Якщо ви раніше не молилися такою молитвою, то починайте з 20 хвилин. Швидкість ходи не має значення. Йдіть так, щоб вам було зручно. Проте з часом ви можете збільшити тривалість молитви до 45 хвилин чи навіть до години, щоб можна було помолитися за більшу територію.
4. *Кілька рекомендацій стосовно молитви під час ходи.*
 - а) Моліться з відкритими очима, щоб мати розуміння — звертайте увагу на людей та на місця, що вас оточують. Дивіться на все Христовими очима.
 - б) Моліться разом з Ісусом — говоріть з Ним про те, що ви бачите та відчуваєте. Будьте чутливими до Його керівництва.
 - в) Іноді моліться у мовчанні, бо слухання — це половина розмови.
 - г) Моліться Писанням — благословляйте та просіть згідно з Божим об'явленням.
 - д) Моліться про нагальне — про те, що ви бачите під час ходи.

Це лише короткий огляд молитовної ходи, проте у багатьох церквах під час підготовки євангелізаційних заходів організовуються і такі піші молитви, щоб члени церкви пройшли усіма вулицями міста та молилися за них. Є люди, які регулярно ходять вулицями того району, де вони живуть або де розташована церква, і моляться про те, щоб люди пізнали Бога. Деякі навіть їздять в інші країни з чіткою метою молитися протягом дня чи навіть тижня на тому місці, де буде проводитися євангелізація або організовуватися нова церква.

4. Піст

Піст у Біблії завжди пов'язаний з молитвою та смиренням, проте не всяка молитва виявляється у пості, і піст не є єдиним способом виявлення смирення. За визначенням, піст є повним утриманням від їжі.⁹ Порівнявши щонайменше три уривки — Ісаї 58:3, Псалом 35:13 і Левит 16:29, — ми можемо виявити деякі основні істини про піст.

По-перше, в Ісаї 58:3 бачимо паралель між висловом «мучити свою душу» (або «умертвляти себе» в перекладі о. І. Хоменка) та постом. Цей зв'язок чітко видно у Псалмі 35:13, і, ймовірно, саме про нього йдеться у Книзі Левит 16:29. По-друге, піст — це акт покори Богові. У всіх цих місцях вжито єврейське слово «анаг», яке означає «схиляти», «змушувати», «впокоряти». Тому піст є актом самозречення, але це самозречення відбувається не тому, що ви вирішуєте присвятити себе посту, а тому, що ваше серце упокорюється під тиском обставин (Матвія 9:14–15).

Крім того, піст у Біблії пов'язаний з очікуванням духовного протистояння та випробувань (Матвія 4:2 і далі); з актом поклоніння (Луки 2:37); з переживанням кризи (Естер 4:13–16); з глибокою особистою скорботою (2 Самуїлова 12:16–23); з обранням ключових керівників помісної церкви (Дії 14:23); з пошуком Божої волі (Дії 9:9); з обранням тих, хто буде посланий від церкви (Дії 13:1–3); з проханням про повернення Божого благословення після серйозних особистих, групових або всенародних гріхів (Неемії 1:4); з бажанням захисту (2 Хронік 20:3–4) та зверненням до Бога у покорі та посвяті (Псалом 69:11–14). Тривалість посту залежить від людини, обставин і потреб.

⁹ Слово *νηστεία* (грец. «піст») утворене з заперечного префікса *νη* (грец. «не») та дієслова *εσθίω* (грец. «їсти»).

Піст був обов'язковим лише у день Очищення (яке було врешті-решт здійснено Христом). В інших випадках він не є заповіддю, а тому ми не маємо обов'язку постити. Він має бути особистою та добровільною справою. Однак піст відігравав дуже значну роль в історії Церкви.

Піст був могутньою та благословенною Богом стратегією в ранній Церкві та у житті багатьох поставлених Богом керівників. Павло молився з постом у кожній церкві (Дії 14:23).

Єпіфаній, єпископ Саламінський (нар. в 315 р. н. е.), писав: «Хто не знає, що постів у четвертий і шостий день тижня дотримуються християни по цілому світу?» У тринадцятому столітті Франциск Ассізький ходив по вулицях Італії зі співом, проповіддю, свідоцтвом, молитвою та постом, доки не привів до спасіння тисячі молодих людей. Мартіна Лютера критикували за те, що він забагато постив. Жан Кальвін постив і молився доти, доки більша частина Женеви не повернулася до Бога і не залишилося жодного дому, де не було б хоча б однієї людини, що молилася. Джон Нокс постив і молився так, що королева Марія змушена була сказати, що боїться його молитов більше, ніж усіх військ Шотландії. Латімер, Рідлі, Кранмер — і загалом, більшість реформаторів були відомі тим, що свої молитви вони скріплювали постом.¹⁰

Різні типи посту

Пам'ятаймо про те, що метою посту є вияв смирення і підкріплення молитви, а тому піст може набувати різних форм. Розглянемо кілька різновидів:

Повний піст. Утримання від твердої їжі та від пиття, за винятком води.

Частковий піст. Утримання від певних видів їжі (наприклад, м'яса) або утримання від будь-якої їжі протягом частини дня.

Піст Джона Уеслі. Уживання лише хліба та води протягом певного часу.

Юдейський піст. Утримання від їжі від заходу до заходу сонця (тобто протягом доби).

Піст з питтям (рідкий піст). Утримання від твердої їжі, але з правом вживати рідину, наприклад, фруктовий сік.

Піст на ЗМІ. Піст, у якому людина утримується від засобів масової інформації, особливо від перегляду телепрограм.

Піст на телефонні розмови. Піст, у якому людина утримується від використання телефону.

Питання 22. Що сказав Христос про піст у Матвія 6:16–18?

Пам'ятайте про це під час прийняття рішень про те, коли і як постити. Постити не можна для того, щоб похизуватися перед людьми своєю духовністю. Це справа між вами та Богом.

Етапи посту

Наведемо кілька простих кроків, які можуть стати вам у пригоді:

1) Визначте мету.

Чому ви хочете постити? Тому що хочете наблизитися до Бога? Тому що прагнете зцілення для себе або для іншої людини? Тому що прагнете пробудження? Тому що хочете провести особливий час у заступницькій молитві?

¹⁰ Дювел У. Вказ. праця. — С. 95–96.

2) **Зобов'яжіть себе.**

Прийміть рішення, яка це має бути форма посту і скільки часу ви будете постити. Якщо ви маєте намір провести рідкий піст протягом трьох чи більше днів, то вам треба зважати на те, що ви будете споживати перед постом і після нього.

3) **Продумайте розклад.**

Почніть час посту з хвали та поклоніння, а потім перейдіть до сповідання перед Господом. Вирішіть, коли ви будете молитися і скільки триватимуть ваші молитви. Що більше часу ви зможете присвятити виключно тому, щоб бути з Господом, то глибшим буде ваш піст. Утім не останню роль тут грають ваші обставини та тривалість посту.

4) **Сподівайтесь на результати.**

Просіть, щоб Господь використав цей піст для того, щоб наблизити вас до Себе. Просіть, щоб Він допоміг вам подивитися на усе з Його точки зору та дав відповідь на молитви згідно зі Своею волею і бажаннями.

Вправа 10

Спробуйте постити. Беручи до уваги наведену вище інформацію, заплануйте добовий піст протягом найближчого місяця. (Якщо ви маєте проблеми зі здоров'ям, то керуйтеся здоровим глуздом і будьте обережні. Можливо, вам варто проконсультуватися з лікарем). Застосуйте чотири кроки, що були наведені вище, і розпишіть їх у себе в зошиті. Після закінчення посту складіть письмову оцінку того, як пройшов цей час.

5. Година молитви

У час, коли Ісус найбільше потребував підтримки, Його учні підвели Його. Нам чути жалібність у Його словах: «*Отак, не змогли ви й однієї години попильнувати зо Мною?...*» (Матвія 26:40). А потім Він сказав: «*...батьорий бо дух, але немічне тіло*» (вірш 41). Ми, напевно, усі це відчували. Так, ми батьоримося, ми хочемо — але все так важко!

Ми дамо вам розклад для годинної молитви п'ятихвилинними відрізками. Сподіваємося, що він допоможе вам зробити перші рішучі кроки, щоб користь для духовного життя переважила неміч розуму і тіла. Є чимало аналогічних планів, проте рекомендуємо вам використовувати той, що подається у цьому курсі. З часом ви зможете розробити власний план, який відповідатиме вашим потребам. Суть плану полягає у тому, щоб протягом п'яти хвилин молитися по кожному пункту у такій послідовності:

1. Хвала

Почніть з прославлення Бога, звертаючи особливу увагу на Його імена. В уроці «Молитва: поклоніння і хвала» є додаток, у якому йшлося про Божі імена та риси, яким ви можете скористатися. Намагайтеся уникати займенників «я», «мене», «мені» тощо.

2. Тиша

Повністю заспокойтеся перед Богом, уповайте на Нього та чекайте Його. Дозвольте Йому наповнити ваше серце і розум поклонінням та благоговінням перед тим, Хто Він є. Намагайтеся не говорити. Відкрийте вуха свого серця, щоб слухати Його голос.

3. Сповідання

Тепер просіть Господа дослідити ваше серце та відкрити вам усі приховані гріхи, усі ваші недоліки. Якщо ви нічого не можете пригадати, то просто зберігайте спокій і тишу та далі просіть Господа просвітлювати ваше серце Божим Словом. Прагніть до чистоти.

4. Читання Слова

Цей час також відводиться для слухання, при якому ви дивитесь у Біблію, щоб почути, що Бог говорить до вас сьогодні, зараз, у тій ситуації, у вашому теперішньому становищі. Ви можете або прочитати уривок зі свого щоденного плану читання Біблії, або відкрити якийсь інше місце, до якого вас спровадить Господь. Уважно обмірковуйте прочитане і просіть Святого Духа відкрити ваше серце для слухання Його голосу.

5. Заступництво

П'ять хвилин заступницької молитви — це зовсім небагато! Проте зараз обмежтеся цими п'ятьма хвилинами. Особливо моліться за те, що зараз лежить у вас на серці стосовно інших людей.

6. Благання

Далі п'ять хвилин прохань за ваші власні потреби. Це можуть бути фізичні чи матеріальні потреби, проте обов'язково моліться і про духовні сфери вашого життя і служінні.

7. Молитва Божим Словом

Ви можете або скористатися уривком з того, що уже читали у Біблії, або продовжувати читати далі і молитися до Бога Писанням, змінюючи прочитані вірші так, щоб вони звучали від вашого імені.

8. Подяка

Наповніть своє серце подякою. Спершу згадайте відповіді на молитви, а далі розмірковуюте про усі блага та щедроти, які ви отримали від Господа. Не забувайте дякувати Йому за все — навіть за проблеми та труднощі (1 Солунян 5:18).

9. Спів

Байдуже, чи вмієте ви співати — зараз ваш спів для Господа. Ваша мета — співати Йому, а не про Нього. І тому, вибираючи ту чи іншу пісню, міняйте у ній слова так, щоб вона була звернена безпосередньо до Бога. Співайте з хвалою та подякою.

10. Вивчення напам'ять/Розмірковування

Якщо ви не дотримуетесь плану регулярного вивчення напам'ять віршів Писання, то виберіть собі один біблійний вірш, вивчіть його напам'ять та розмірковуюте про нього. Цей час також відводиться на те, щоб Бог промовляв до вашого серця через Своє Слово.

11. Слухання

Ви підходите до кінця вашої години молитви, і тепер знову прийшов час прислухатися до Божого голосу, щоб отримати від Нього вказівки, підбадьорення або докір. Майте наготові зошит і ручку, щоб записати думки, які у вас будуть виникати.

12. Хвала

Останні п'ять хвилин проведіть у хвалі, в радості, в прославленні, в насолоді від Божої присутності у вашому житті.

Було б дуже доречно мати при собі таймер, який ви зможете встановити на п'ять хвилин, аби не дивитися постійно на годинник, бо це відволікає від молитви. Утім, можна користуватися і годинником, якщо є така необхідність. Ви не повірите, як швидко спливатимуть хвилини одних частин цієї молитви і як довго триватимуть інші. Але по закінченні молитви ви побачите, що молитися протягом цілої години зовсім не важко, якщо використовувати такі різноманітні складові.

Оцініть наповнення цієї години молитви, давши відповіді на подані нижче запитання:

Питання 23. Який відсоток часу проводиться у слуханні Бога?

Питання 24. Який відсоток часу проводиться у поклонінні?

На ці дві сфери молитви нерідко відводиться найменше часу, і це не залежить від того, наскільки тривалою є молитва. Але якщо ми проводитимемо більше часу у слуханні Бога та у поклонінні Йому, то це піде нам лише на користь.

Вправа 11

На цьому тижні проведіть одну годину в молитві, дотримуючись наведеного вище плану. У своєму зошиті запишіть 12 пунктів цього плану, а потім прийміть рішення, який день і який час найкраще вам для цього підходить. Цю годину молитви ви можете провести під час регулярного тихого спілкування з Богом, але це має бути ціла година, а не окремі інтервали протягом дня. Після цієї молитви напишіть один абзац про те, що нового ви довідалися про себе і про молитву.

Цей план не є ідеальним, і аналогічних планів є чимало. Ми подаємо цей план для того, щоб допомогти вам зробити нові рішучі кроки у молитві та оцінити своє молитовне життя.

6. День молитви

Тепер ми переходимо до більшого кроку — до проведення цілого дня у молитві. Розмірковуючи про можливість проведення дня молитви, вам слід добре зважити, як це зробити. Задля цього потрібно знову поставити собі основні запитання.

Коли?

Питання не лише у тому, коли вам найкраще провести такий день, але й у тому, як часто ви це робитимете. Цілком очевидно, що вам доведеться зважити на свій робочий графік та на інші обов'язки. Одна з можливостей — проводити день молитви під час державних свят. Буде дуже корисно зробити проведення довшого часу спілкування з Богом у молитві одним зі своїх пріоритетів. Це потрібно і для того, щоб знати, куди рухатися далі, щоб оцінити своє життя і щоб мати можливість для заступницької молитви. Якщо ви раніше так не молилися, то заплануйте для початку проведення такого дня раз на рік. Отримання нової радості та сили завдяки дню спілкування з Богом надихатиме вас на те, щоб проводити такі дні частіше. Якщо ви пастор або керівник служіння, то вам треба проводити день у молитві принаймні щоквартально.

Де?

Наступний момент — це пошук належного місця. Важливо знайти усамітнене місце, де вас ніхто і ніщо не відволікатиме. Якщо у цю пору року погода доволі тепла, то можна піти у ліс або десь на природу. Або якщо хтось із ваших знайомих цілий день працює, ви можете попросити ключі від квартири, щоб провести там наодинці день молитви, поки люди на роботі. Або, наприклад, попросити дозволу скористатися однією з кімнат церкви. Подивіться, які є можливості, підійдіть до цього питання творчо. Вирішуючи питання про місце, де ви проводитимете день молитви, пам'ятайте, що вам треба

тиша та відсутність легкого доступу до інших людей. Це означає, що треба вимкнути мобільний телефон, від'єднати міський телефон та вимкнути комп'ютер. Це не означає, що ви не зможете раз чи два перевірити телефон, якщо ви чекаєте дзвінка, або що вам не можна буде подзвонити та запитати, чи усе гаразд вдома, але пам'ятайте, що цей час ви виділили на те, щоб бути з Богом і щоб поставити Його перед усім іншим.

Як?

У додатку Е ви знайдете розклад восьмигодинного дня молитви. Узявши цей розклад за основу, ви зможете плідно та зосереджено провести час з Богом. Якщо хочете, то можете взяти інший розклад або скласти власний, проте у будь-якому разі у вас має бути план, щоб ви знали, як маєте провести цей день.

Ви можете запланувати провести день молитви самотійно або разом з іншими людьми — вашими рідними, командою керівників церкви, групою з вивчення Біблії або лише з вашим молитовним партнером. Сумісне планування є добрим підбадьоренням, навіть попри те, що молитися ви будете окремо. Ви побачите, що у розкладі зазначено, що у разі молитви з іншими людьми останню годину дня молитви слід провести у сумісній хвалі та молитовній оцінці.

Під час дня молитви ви можете вільно міняти положення: схиляти коліна, стояти, ходити, схилятися, падати ницьма, схиляти голову, піднімати очі, піднімати руки. Тілесне виявлення вашого внутрішнього стану у молитві допоможе зберігати зосередженість та уважність. Ви також можете у будь-який момент відкривати Біблію, щоб слухати Бога чи молитися місцями Писання. Час від часу говоріть уголос. Іноді можете записувати свої молитви. Записуйте ті думки, які Дух дає вам. Не потрібно думати, що це час жорстких обмежень, коли ви мусите лише стояти на колінах і у молитві переходити від однієї теми до наступної. Пам'ятайте, що ви спілкуєтеся з Тим, Хто з радістю слухає вас і з задоволенням проводить з вами час. Іноді треба просто зупинитися і насолоджуватися цією єдністю!

VI. Спільна молитва

У цьому уроці ми зосередили увагу на особистій молитві, проте, перш ніж його завершити, ми маємо згадати і про важливість спільної молитви. У Книзі Дій показано ранню Церкву, залучену до групової молитви. Тут ми бачимо один дуже чіткий приклад та кілька цікавих Христових обітниць.

У житті ми зустрічаємо різноманітні прояви принципу, який називається синергією. Синергія має місце тоді, коли результат спільної дії є більшим за суму результатів усіх окремих дій. Негативним прикладом може бути рак легенів. Куріння викликає рак легенів. Вдихання азбесту теж викликає рак легень. Якщо ж людина робить і те, і інше, то ризик захворювання у неї є значно вищим, ніж сума ризиків, пов'язаних з курінням та вдиханням азбесту. Синергія між людьми — це спільна дія двох або більше осіб, результат якої переважає сумарний результат, який вони досягли б, якби діяли окремо. У Біблії про це згадується у кількох місцях.

Питання 25. Прочитайте Левит 26:7–8. Якщо разом воюватимуть п'ятеро, то скількох ворогів вони зможуть погнати? Якщо разом воюватимуть сто воїнів, то скількох вони зможуть погнати? Підрахуйте. У якому випадку людина матиме кращі результати — коли воюватиме одна, у групі з п'яти або в групі зі ста осіб?

Бог каже: «Якщо воюватимете разом, Я примножу вашу здатність перемогати ворогів».

Питання 26. Прочитайте Екклезіяста 4:9–12.

а) Яка перевага є у тому, щоб двоє були разом? _____

б) Чим є кращою потрійна нитка? _____

Тож ми бачимо, коли двоє беруться за справу разом, то вони мають допомогу, підтримку та більший успіх у боротьбі з ворогом. Усі ми добре розуміємо, що мотузка буде міцнішою, якщо в ній буде більше ниток. Коли ж ми разом працюємо та разом молимося (що значно важливіше), ми збільшуємо ефективність боротьби з ворогом. Крім того, коли ми разом будемо наші стосунки з Богом, ми є один для одного підтримкою і підбадьоренням.

У Новому Заповіті ми бачимо, що Христос сказав нам: *«Ще поправді кажу вам, що коли б двоє з вас на землі погодились про всяку річ, то коли вони будуть просити за неї, станеться їм від Мого Отця, що на небі! Бо де двоє чи троє в Ім'я Моє зібрані, там Я серед них»* (Матвія 18:19–20). Для того, щоб побачити відповідь Отця, не обов'язково звертатися до Нього великою групою. А що обов'язково?

Близькість. Ісус сказав: «Де двоє чи троє в Ім'я Моє зібрані...» Слово «зібрані» свідчить про реальний, фізичний зв'язок. Ми збираємося в одному місці — у приміщенні церкви, в квартирі чи деінде.

Єдність. Бог сказав: *«Один це народ... а це ось початок їх праці. Не буде тепер нічого для них неможливого, що вони замишляли чинити»* (Буття 11:6). Єдність дає силу. Ісус сказав: *«Кожне царство, само проти себе поділене, запустіє, і дім на дім упаде»* (Луки 11:17). Роз'єднаність руйнує. Нам потрібно бути об'єднаними спільною ідеєю, коли ми молимося в групі. Ті, які сваряться між собою чи ображаються один на одного, є перешкодою до єдності. Ті, хто збирається на молитву з іншими, але не має єдиної мети, навряд чи побачать якісь значні результати. Погляд через призму Божого Царства, як уже зазначалося вище, є дуже корисним під час спільної молитви. У молитві ми маємо прагнути не особистої користі чи зиску, а більшої слави для Бога та Його Царства.

Згода. Христос сказав: *«Ще поправді кажу вам, що коли б двоє з вас на землі погодились про всяку річ, то коли вони будуть просити за неї, станеться їм від Мого Отця, що на небі!»* (Матвія 18:19). Зауважте, що Він не каже, що ми конче маємо бути згодні у всьому. Згоди у всіх питаннях досягти неможливо. Проте є багато того, у чому ми згодні, — у такому разі ми можемо про це молитися. Слід також зауважити, що сьогодні у нас є такі засоби зв'язку, яких не було у минулому. Ми можемо разом молитися по телефону або у чаті. За допомогою телефонних дзвінків, SMS-повідомлень чи електронної пошти ми можемо швидко об'єднатися і погодитися про щось молитися у молитовному ланцюжку.

Чіткість. Під час молитви у групі неможливо погоджуватися молитися про те, що ми не можемо почути. Саме це хвилювало Павла, коли він писав про молитву мовами у зібранні: *«Як той, що займає місце простої людини, промовить амінь на подяку твою? Не знає бо він, що ти кажеш»* (1 Коринтян 14:6, 16). Аби справді молитися «однодушно» (Дії 4:24), важливо, щоб молитва звучала голосно та розбірливо. Це означає, що у великому зібранні людей потрібно заохочувати молитися голосно, щоб їх було добре всім чути. В іншому випадку ми втрачаємо силу згоди. Зазвичай це не така велика проблема, коли молитовні прохання

отримуються по телефону чи письмово, але і тоді прохання треба формулювати достатньо чітко, щоб до молитви могли долучатися інші.

Лаконічність. Як правило, спільні молитви (на відміну від приватних) повинні бути короткими і по суті. Немає необхідності пояснювати Богові потреби — Він уже знає. Згода втрачається і тоді, коли під час групової молитви люди довго моляться і згадують у молитві широкий спектр різних тем, а не зосереджують увагу на двох чи трьох питаннях. Заохочувати до лаконічності в груповій молитві та до активнішого залучення до неї можна завдяки молитві-бесіді, під час якої кілька осіб у групі коротко моляться про одну тему. Така молитва дає можливість долучатися і тим, хто соромиться або не має досвіду спільної молитви.

Спільна молитва може принести нам велику користь, оскільки Христос явно це обіцяв нам. Тому використовуйте можливості молитися разом з вашим молитовним партнером, з вашою сім'єю, з молитовними групами або командами, які збираються для цього в певний час. Спільна молитва з іншими підкріплює і надихає вас у вашому особистому молитовному житті та підвищує ефективність ваших молитов.

Вправа 12

Оцініть спільну молитву у вашому житті та у вашій церкві. Як часто ви зустрічаєтеся для молитви з іншими людьми? Коли це відбувається, з якою періодичністю? Які можливості для участі у спільній молитві надає ваша церква? Можливо, вам треба проявити ініціативу і розпочати молитовну групу? Якщо так, то де, коли і з ким ви будете її проводити?

Завершення

Ми досі ще не торкалися теми молитви-битви, яка є популярною у деяких християнських колах. Нам слід розуміти, що щоразу, коли ми проводимо час у молитві, ми вступаємо у битву. Коли ми молимося, ми боремося з опором сатани, котрий воює проти наших стосунків з Богом. І більшість наших молитов, які ми підносимо до Бога, є нападом на сатану, особливо якщо це молитви Царства. Молитва — це наймогутніша сила у всесвіті і наймогутніша наша зброя, якою ми отримуємо великі перемоги. Церква завжди йшла у битву на колінах молитовних воїнів, особливо на колінах чоловіків, які моляться.

Ще раз перечитайте цитату Е. М. Баундса на початку цього уроку (Е. М. Баундс був пастором під час громадянської війни в Америці. Він написав понад 240 книг про важливість молитви; у всьому світі його роботи і досі вважаються авторитетним джерелом). Дослідіть себе. Чи можете ви віднести себе до чоловіків, які моляться? Щоб відповісти на це питання, скористайтеся твердженнями, складеними служінням «Promise Keepers» (англ. «Виконавці обіцянок» — американська організація, яка ставить перед собою ціль об'єднувати чоловіків та запалювати в них вогонь ревного слідування за Ісусом Христом):

ЧОЛОВІКИ, ЯКІ МОЛЯТЬСЯ¹¹

- Чоловіки, які моляться, — це вибрані Богом лідери.
- Чоловіки, які моляться, завжди відчувають потребу проводити час наодинці з Богом.
- Чоловіки, які моляться, відчувають глибоку потребу Бога у своєму житті.

¹¹Promise Keepers [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.promisekeepers.org/prayer/personal> (дата звернення: 22 квітня 2009 р.)

- Чоловіки, які моляться, мають ревне бажання бути з Богом, у них голод та спрага за Богом.
- Чоловіки, які моляться, мають неогамовне бажання отримувати Божу силу.
- Чоловіки, які моляться, прагнуть бачити Божу славу.
- Чоловіки, які моляться, є плідними працівниками для Бога.
- Чоловіки, які моляться, отримують Божі вказівки для праці для Божої слави.
- Чоловіки, які моляться, є рушійною силою церкви.
- Чоловіки, які моляться, є визначальною складовою пробудження.
- Чоловіки, які моляться, підтримують повноту сили Божого Духа у Його церкві.
- Чоловіки, які моляться, вливають у Божу церкву духовні сили для захисту від меркантильності.
- Чоловіки, які моляться, здобувають перемоги, відганяють супротивників і розгромлюють ворогів Євангелії.
- Чоловіки, які моляться, штурмують «сили адові».
- Чоловіки, які моляться, — це ті, що піднімають Божий прапор у самому ворожому таборі.
- Чоловіки, які моляться, безстрашні.

Чи ви можете віднести себе до таких людей? Якщо ні, то чи хотіли б ви стати такою людиною? Ви можете почати вже зараз. Почніть з поступу у своєму молитовному житті, віддавайте Богові першість у всьому і робіть це так, як ще досі ніколи не робили. Наступне завдання допоможе вам встановити цей пріоритет у вашому житті.

Проект — день молитви

Протягом найближчого місяця відведіть один день для молитви. Для планування цього дня скористайтеся розкладом з додатку Е: «День молитви». Зробіть всі зазначені приготування, а по закінченні дня молитви напишіть оцінку того, яку користь він вам приніс, що вийшло не так, як було заплановано, і що ви думаєте змінити, коли проведитимете день молитви наступного разу.

Відповіді на питання

Питання 1

Він молився вдень та вночі (1 Солунян 3:10) та безперестанно (Римлян 1:9; Колосян 1:9).

Питання 2

Ваша відповідь. Загалом він переймався тим, щоб віруючі були добре затверджені у вірі та зростали в ній. Крім того, він молився, щоб вони пізнавали Божу силу та зростали у любові один до одного. Ви можете вказати і більш конкретні сфери.

Питання 3

Ваша відповідь.

Питання 4

Очевидно, що у житті Павла молитва посіла чільне місце. Він не покладався на свої здібності для збудування Христової церкви, а повністю усвідомлював свою залежність від Бога у справі піклуванні про віруючих. Він також не вважав, що все станеться саме собою, — він долучався до усього через молитву.

Питання 5

Він вирішив не осквернитися. Він залишався вірним тому, у що вірив.

Питання 6

- а) Даниїл шукав Господа у жалобі та з благаннями три тижні.
- б) Бог почав відповідати на початку цих трьох тижнів, у перший день.
- в) Даниїл отримав відповідь три тижні по тому.
- г) Він продовжував молитися і постити у проміжку між першим проханням і фактичною відповіддю.

Питання 7

Вони відчайдушно намагалися привернути увагу Ваала. Для цього вони кричали, стрибали, голосно гукали та кололи себе мечами й ратищами.

Питання 8

Він помолився простою, дуже чіткою молитвою і попросив Бога, щоб Він явив Себе, аби люди пізнали, що Він — правдивий Бог.

Питання 9

Ваша відповідь.

Питання 10

Обітницю дає Бог, і Він є вірним.

Питання 11

Кров Христа.

Питання 12

Заспокоїтися перед Богом у смиренній вірі та прославленні.

Питання 13

Схилитися перед Богом у смиренні.

Питання 14

4. Прийняти та цінувати своє становище у Христі Ісусі.
5. Задовольнятися Христовою любов'ю.
6. Молитися до Бога, щоб він уподібнював вас до Христа — перемінив вас на Його образ.
7. Усвідомити силу Христового воскресіння у вашому житті.
8. Прагнути помазання Святого Духа у вашому житті.
9. Заново віддатися Богові, щоб Він міг працювати у вас.

Ваша відповідь. Уся увага має бути звернена на Христа, на ваші стосунки з Ним та на залежність від Нього. Споглядати Бога у прославленні може лише смиренний.

Питання 15

Віра.

Питання 16

- Хибні мотиви (Якова 4:3; Матвія 6:33).
- Гріх, непослух (Ісаї 59:1–2).
- Ідолопоклонство (Єзекіїля 14:3).
- Скупість (Приповісті 21:13; Дії 20:35).
- Непрощення (Марка 11:25; Матвія 6:12, 14, 15).
- Зіпсовані сімейні стосунки (1 Петра 3:7).
- Невіра в Божі обітниці (Якова 1:5–7).

Питання 17

Молитва Царства — це молитва про те, що має вічну цінність і вагу у Божому Царстві, молитва для виконання Божої волі на землі.

Питання 18

Він молився про єдність, радість та мир.

Питання 19

Про Божий захист.

Питання 20

Його молитви були спрямовані на збудування віруючих у вірі, відділення їх від навколишнього світу та на розвиток тих рис, які б приваблювали інших людей до Христа і до спасіння у Ньому.

Питання 21

Він молився про процес, а не про результати.

Питання 22

Під час посту слід поводитися так, як завжди, бо піст має бути для Бога, а не для того, щоб вразити людей.

Питання 23

Понад 30 % — у таких розділах: 2. Тиша; 4. Читання Слова; 10. Вивчення напам'ять/Розмірковування; 11. Слухання.

Питання 24

Понад 40 % — у таких розділах: 1. Хвала; 2. Тиша; 8. Подяка; 9. Спів; 12. Хвала. (Якщо розділ 2 не включати, то відсоток буде нижчим).

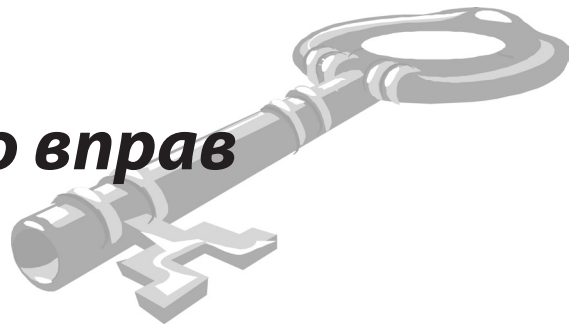
Питання 25

Тут сказано, що п'ятеро поженуть сотню, а сотня пожене десять тисяч. Малоімовірно, щоб одна людина змогла прогнати двадцятьох, як було б у тому випадку, якби вона була у групі з п'яти осіб. А у тому випадку, коли група складається зі ста осіб, кожен учасник групи міг би прогнати сотню ворогів — неймовірний приріст ефективності!

Питання 26

- а) Один може допомогти іншому, коли той впаде; двом тепліше разом, двоє можуть разом протистояти ворогові.
- б) Вона не скоро порветься.

Відповіді до вправ

Вправа 1

Ваша відповідь має включати таке:

Ісусове хрищення	Луки 3:21–23
Спокушання Ісуса	Луки 4:1 (з тексту зрозуміло, що Він не тільки постив, але й молився)
Молитва на самоті	Марка 1:35
Покликання апостолів	Луки 6:12–13
Молитва наодинці (хоча учні були з Ним)	Луки 9:18
Гора Переображення	Луки 9:28–36
Молитва, після якої була наука про молитву	Луки 11:1–13
Ісус обіцяє молитися про Втішителя	Івана 14:16
Первосвященицька молитва Ісуса	Івана 17
Молитва в Гефсиманії	Луки 22:39–46

Коли ви будете писати висновок, дозвольте Господу вкладати до вашого серця нові істини, яких ви раніше не помічали, або відкривати ті труднощі, з якими ви зіткнулися у своєму молитовному житті. Цей абзац має бути не загальним підсумком прочитаного, а описанням ваших особистих вражень. Будьте готові розповісти про це на наступному семінарі.

Вправа 2

Ваша відповідь.

Вправа 3

Ваша відповідь. Мета цієї вправи — допомогти встановленню тісного зв'язку між вашою християнською вірою та повсякденним життям. Чи бачать люди у вашому житті ті самі дії та реакції, що й у інших людей? Чи дотримуетесь ви у своєму житті чогось такого, що вирізняє вас серед натовпу?

Вправа 4

Ваша відповідь. Обов'язково виконайте це завдання під час тихого спілкування з Богом.

Вправа 5

Ваша відповідь. Запишіть кожен із міфів у зошит, а потім розгляньте їх по черзі. Можливо, вам здається, що не до кожного міфу була дана відповідь чи що не усі зазначені думки є міфами, тому запишіть свої спостереження до кожного пункту та будьте готові обговорити їх на семінарі.

Вправа 6

Ваша відповідь. У своєму зошиті дайте відповідь на усі поставлені запитання. Внесіть необхідні зміни та доповнення у свій духовний щоденник.

Вправа 7

Ваша відповідь.

Вправа 8

Ваша відповідь.

Вправа 9

Ваша відповідь.

Вправа 10

Ваша відповідь.

Вправа 11

Ваша відповідь.

Вправа 12

Ваша відповідь. Якщо вам потрібно започаткувати молитовну групу у церкві, то не варто починати з великої кількості людей. Шукайте тих, кого захоплює можливість спільної молитви. Для початку достатньо всього двох або трьох осіб.

Приклад нашого Господа

Молитовне життя та життя Духа тісно і нерозривно пов'язані між собою. Не може бути так, що ми просто приймаємо Духа через молитву, і на цьому все. Для життя Духа обов'язково потрібне постійне молитовне життя. Я можу бути постійно під проводом Духа, лише постійно віддаючись молитві.

Це з усією очевидністю виявлялося у житті нашого Господа. Дослідивши Його життя, ми побачимо чудову картину сили та святості молитви. Подивіться на Його хрищення. Коли Він христився та молився, небо розкрилося і на Нього зійшов Святий Дух. Христос відмовився від усього Свого й охристився, неначе грішник, у Йордані (і разом із цим відмовився від усього Свого, аби прийняти смерть грішника), і Бог забажав увінчати Його відмову даром Духа задля виконання тієї справи, яку Він мав виконати. Але цього не сталося б, якби Він не молився. У поклонінні, в якому Він єднався з Отцем, Йому було дано Духа, аби спроводити Його у пустиню, де Він провів сорок днів у пості та молитві. Розгорніть Марка 1:32–35: *«А як вечір настав, коли сонце зайшло, то стали приносити до Нього недужих усіх та біснуватих. І все місто зібралося перед дверима... А над ранком, як дуже ще темно було, уставши, Він вийшов і пішов у місце самотнє, і там молився».*

Після цілого дня праці аж до пізнього вечора Він був дуже змучений. Коли Він зціляв хворих та виганяв демонів, з Нього виходила сила. І поки інші ще спали, Він вийшов молитися та оновити сили у єднанні з Отцем. Він потребував цього, бо інакше Він не був би готовий до нового дня. Свята справа визволення душ вимагає постійного оновлення через спілкування з Богом.

Ще раз згадайте, як описано покликання апостолів в Луки 6:12–13: *«І сталося, що часу того Він вийшов на гору молитися, і перебув цілу ніч в молитві до Бога. А коли настав день, покликав Він учнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьох, яких і апостолами Він назвав».* Хіба не зрозуміло, що, коли хтось хоче виконувати Боже діло, той має відводити час для спілкування з Богом, аби отримувати Його мудрість і силу? Це свідчить про залежність та безпорадність, завдяки яким Бог має можливості виявляти Свою силу. Якою надзвичайно важливою справою було обрання апостолів для самої Христової справи, для ранньої Церкви, для усіх часів, — на ньому було Боже благословення та Його печатка, воно було закріплено молитвою!

Прочитайте Луки 9:18, 20: *«І сталося, як насамоті Він молився, з Ним учні були. І спитав Він їх, кажучи: За кого Мене люди вважають?... Петро ж відповів та сказав: За Христа Божого!»* Господь молився, щоб Отець відкрив їм, Ким Він є. І відповіддю на Його молитву було те, що *«покликав Він учнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьох, яких і апостолами Він назвав».* Коли

ж Петро сказав: «За Христа Божого», — Господь відповів йому: *«Не тіло і кров тобі оце виявили, але Мій Небесний Отець»* (Матвія 16:17). Це величне визнання було плодом молитви.

Прочитайте далі в Луки 9:28–35: *«Узяв Він Петра, і Івана, і Якова, та й пішов помолитись на гору. І коли Він молився, то вигляд лиця Його переобразився... І почувся ось голос із хмари, який промовляв: Це Син Мій Улюблений, Його слухайтесь!»* Христос бажав, щоб задля зміцнення віри Його учнів Бог дав їм з небес запевнення у тому, що Він — Божий Син. Завдяки молитві і Сам наш Господь Ісус, і Його учні отримали те, що сталося на Горі Переображення.

Хіба не стає ще ясніше, що для всього, що Бог бажає чинити на землі, молитва є неодмінною умовою? І для Христа та тих, хто вірить у Нього, є лиш один шлях. Серце і уста, звернені до неба в молитві віри, ніколи не будуть посоромлені.

Прочитайте Луки 11:1–13: *«І сталося, як молився Він у місці одному, і коли перестав, озвався до Нього один із Його учнів: Господи, навчи нас молитися...»* І тоді Він дав їм цю невичерпну молитву: *«Отче наш, що єси на небесах...»* Цим Він показав, що було в Нього на серці, Він молився про те, щоб святилося Боже ім'я, щоб прийшло Його Царство, щоб була Його воля і щоб усе це було «як на небі, так і на землі». Як усе це може статися? Через молитву. Незліченні мільйони людей протягом століть виголошували цю молитву і в ній знаходили невимовну розраду. Але не забувайте про те, що ця молитва народилася з того, як молився наш Господь Ісус. Він постійно молився, а тому і зміг дати таку славу відповідь.

Прочитайте Івана 14:16: *«І вблагаю Отця Я, і Втішителя іншого дасть вам»*. Уся епоха Нового Заповіту з чудовим виливом Святого Духа є результатом молитви Господа Ісуса. Бог немов завірив дар Святого Духа Своєю печаткою — Святий Дух обов'язково прийде у відповідь на молитву Господа Ісуса, а пізніше і Його учнів. Але для такої відповіді молитва має бути такою, як у нашого Господа, коли Він знаходив час для усамітнення з Богом і у молитві віддавав Себе цілковито Отцеві.

Прочитайте Івана 17 — Його первосвященницьку найсвятішу молитву! Тут Син спочатку молився про Себе, щоб Отець прославив Його, давши Йому силу витерпіти хрест, воскресивши Його з мертвих і посадивши Його праворуч Себе. Ці величні події не могли б статися, якби не молитва. У молитві була сила для здобуття усього цього.

Потім Він молився за Своїх учнів, щоб Отець беріг їх від зла, охоронив їх від світу та освятив їх. Далі Він молився за всіх, хто через слова учнів увірує в Нього, щоб усі вони були єдині в любові, як єдині Отець і Син. Ця молитва дає можливість зазирнути у дивні стосунки між Отцем і Сином, навчаючи нас того, що всі благословення небес завжди приходять завдяки молитві Того, Хто сидить по правиці Бога і постійно молиться за нас. Проте вона вчить нас і того, що цих благословень так само маємо прагнути і просити ми самі. Уся природа та слава Божих благословень полягає ось у чому — їх отримують лише у відповідь на молитву, і отримують лише серця, повністю віддані Йому, серця, які вірять у силу молитви.

Тепер ми підходимо до найвизначнішого прикладу. У Гефсиманії ми бачимо, як наш Господь за Своєю незмінною звичкою радиться з Отцем щодо Своєї справи на землі. Спочатку Він благав Отця у стражданнях до кривавого поту, аби ця чаша Його оминула; але, зрозумівши, що так неможливо, Він став молитися про силу, аби випити цю чашу, і тоді підкорився зі словами: *«Нехай буде воля Твоя»*. Сповнившись мужності, Він зміг зустрітися з ворогом. У Божій силі Він віддав Себе на смерть на хресті. Він молився.

О, чому ж Божі діти так мало вірять у славу молитви — у велику силу для підкорення нашої власної волі Божій волі, у силу для впевненого виконання Божої справи попри усі наші великі слабкості? Аби-то нам навчитися від нашого Господа Ісуса, що неможливо ходити з Богом, неможливо отримувати Божі благословення або Його керівництво, неможливо виконувати Його справу радісно і плідно, не маючи тісного та нерозривного спілкування з Тим, Хто повіки є живим джерелом духовного життя і сили!

Нехай кожен християнин замислиться над цим простим дослідженням молитовного життя нашого Господа Ісуса і, спираючись на Слово Боже та молячись про керівництво Святого Духа, постарається зрозуміти, яким є те життя, що Господь Ісус Христос дає йому і підтримує в ньому. Це не що інше, як життя щоденної молитви. Нехай кожен служитель по-особливому усвідомить, що намагання виконувати Божу справу якимось не таким способом, яким діяв Господь, є вкрай марними. І ми, працівники, вірмо, що ми визволені від звичайних справ світу, щоб перш за все у нас був час просити про благословення для світу і отримувати його — в ім'я нашого Спасителя, Духом Його і в єдності з Ним.¹²

¹² Murray A. The Prayer Life. Режим доступу: <http://www.worldinvisible.com/library/murray/praylife/prayer05.htm> (дата звернення: 23 квітня 2009 р.)

Приклад Павла

ДОДАТОК

*«Будьте наслідувачами мене, як і я Христа!»
(1 Коринтян 11:1).*

Павло був служителем, який багато молився за свою паству. Прочитаймо ж молитовно та спокійно його слова, аби нам почути голос Духа. Це чудова пожива для роздумів!

«Ми вдень та вночі ревно молимося, щоб... доповнити те, чого не вистачає вашій вірі. А в вас хай примножить Господь... Нехай Він зміцнить серця ваші невинними в святості» (1 Солунян 3:10–13).

«А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало» (1 Солунян 5:23).

«Сам же Господь наш Ісус Христос... нехай ваші серця Він потішить, і нехай Він зміцнить вас у всякому доброму ділі та в слові!» (2 Солунян 2:16–17).

«...я безперестанно згадую про вас, і в молитвах своїх завжди молюся, щоб... подати вам якого дара духовного для зміцнення вас» (Римлян 1:9–11).

«Браття, бажання мого серця й молитва до Бога за Ізраїля на спасіння» (Римлян 10:1).

«Не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую, щоб Бог... дав вам Духа премудрости та відкриття для пізнання Його... щоб ви зрозуміли... яка безмірна велич Його сили в нас, що віруємо» (Ефесян 1:16–19).

«Для того схиляю коліна свої перед Отцем... щоб Він дав вам... зміцнитися через Духа Його в чоловікові внутрішнім, щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й основані в любові... були ви наповнені всякою повнотою Божою» (Ефесян 3:14–19).

«І завжди в усякій молитві своїй за всіх вас чиню я молитву з радіщами, і молюсь я про те, щоб ваша любов примножалась ще більше та більше... щоб чисті та цілі були... наповнені плодів праведности» (Филип'ян 1:4, 9–11).

«А мій Бог нехай виповнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у Славі, у Христі Ісусі» (Филип'ян 4:19).

«Ми... не перестаємо молитись за вас та просити, щоб для пізнання волі Його були ви наповнені всякою мудрістю... щоб ви поводитися належно щодо Господа... зміцнюючись усякою силою за могутістю слави Його» (Колосян 1:9–11).

«Я хочу, щоб ви знали, яку велику боротьбу я маю за вас... і за всіх, хто не бачив мого тілесного обличчя. Хай потішається їхні серця, у любові поєднані» (Колосян 2:1–2).

Дивовижна глибина для дослідження у внутрішній кімнаті душі! Із цих уривків ми можемо довідатися, що безперервна молитва складала значну частину Павлового служіння Євангелії. Ми бачимо, яку високу духовну ціль він ставив для себе самого та для своєї роботи за для віруючих. Ми бачимо ніжну і самовіддану любов, з якою він завжди думав про Церкву та її потреби. Просімо ж Бога привести кожного з нас і всіх служителів Його слова до такого життя, у якому така молитва є здоровим і природним результатом. Нам слід знову і знову повертатися до цих сторінок, якщо ми дійсно прагнемо, щоб Дух привів нас до апостольського життя, приклад якого нам показав Бог.

Павло був служителем, який закликав свою паству багато молитися. Прочитайте з молитовною увагою ще й ці вірші:

«Благаю ж вас, браття, Господом нашим Ісусом Христом і любов'ю Духа, помагайте мені в молитвах за мене до Бога, щоб мені визволитися від неслухняних в Юдеї» (Римлян 15:30–31).

«...щоб нам не покладати надії на себе, а на Бога... що й ще визволить Він, як допоможе разом і ви молитвою за нас» (2 Коринтян 1:9–11).

«Усякою молитвою й благанням кожного часу моліться духом, а для того пильнуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих, і за мене, щоб дане було мені слово відкрити уста свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Євангелії... як належить мені» (Ефесян 6:18–20).

«Бо знаю, що це буде мені на спасіння через вашу молитву й допомогу Духа Ісуса Христа» (Филип'ян 1:19).

«Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою в ній! Моліться разом і за нас, щоб Бог нам відчинив двері слова, звіщати... як звіщати належить мені» (Колосян 4:2–4).

«Наостанку, моліться, браття, за нас, щоб ширилось Слово Господнє та славилось, як і в вас» (2 Солунян 3:1).

Яке Павло мав глибоке розуміння єдності Христового Тіла і взаємних зв'язків між його членами! Коли ми дозволяємо Святому Духові могутньо діяти в нас, тоді Він відкриє нам цю істину і в нас теж з'являється таке розуміння. Яку він нам показує силу духовного життя серед цих християн — він був переконаний, що і в Римі, і в Коринті, і в Ефесі, і в Колосах, і в Филипах були ті, на кого він міг покластися з вірою, що їхня молитва досягне небес та матиме силу перед Богом! І яка наука для всіх служителів, аби вони перевірили, чи дійсно вони належно цінують єдність Тіла, чи дійсно прагнуть навчати християн бути заступниками і чи дійсно вони розуміють, що причина, з якої Павло мав таку впевненість, полягає у тому, що він сам так ревно молився за паству! Засвоймо ж цю науку і молимо Бога про те, щоб і служителі і рядові члени церкви разом зростали в благодаті молитви, щоб усі їхні служіння і ціле християнське життя свідчили про те, що ними керує Дух молитви. І тоді ми можемо бути впевнені, що Бог візьме в оборону обраних Своїх, що голосять до Нього день і ніч.¹³

¹³ Переклад уривку книги Ендрю Мюррея «Молитовне життя», глава 10. Оригінал англійською мовою є суспільним надбанням. Murray A. The Prayer Life. Режим доступу: <http://www.worldinvisible.com/library/murray/praylife/prayer10.htm> (дата звернення: 23.04.2009).

Щоденне спілкування з Богом

ДОДАТОК

1. Найпершою та найголовнішою потребою нашого християнського життя є спілкування з Богом.

Божественне життя всередині нас виходить від Бога і повністю залежить від Нього. Щомиті мені потрібно свіже повітря для дихання, сонце щохвили посилає на світ своє світло, і так само й моя душа може бути сильною лише у безпосередньому і живому спілкуванні з Богом.

Манна, яку збирали в один день, на другий день псувалася. Мені щодня потрібна свіжа благодать з небес, а отримую її я лише тоді, коли безпосередньо вдаюся до Самого Бога. Починайте кожен день із перебування з Богом, щоб Він міг доторкнутися до вас. Відводьте час для зустрічі з Богом.

2. Для цього першим кроком у вашому часі спілкування з Богом нехай буде заспокоєння перед Ним. У молитві чи у поклонінні Богові усе залежить від того, чи віддано Йому найголовніше місце. Я маю тихо схилитися перед Ним у смиренній вірі та прославленні, кажучи у своєму серці: «Бог є. Бог близько. Бог є любов, яка бажає передати себе мені. Всемогутній Бог, який все у всьому чинить, зараз чекає можливості відкритися і діяти в мені». Не поспішайте, відведіть достатньо часу, доки не пізнаєте, що Бог дуже близько.
3. Віддавши Богові належну честь, славу і силу, схиліться перед Ним у найглибшому впокоренні і прагніть сповнитися духом смирення. Ви Боже творіння, і тому ваше блаженство — бути нічим, аби Бог був у вас усім. Як грішник, ви не достойні підняти очі на Бога — схиліться у самоприниженні. Як святий, дозвольте Божій любові охопити вас і схилити вас ще нижче. Упадіть перед Ним у смиренні, лагідності, терпінні і віддайтеся Його доброті та милості. Він піднесе вас. О! Відведіть час для того, щоб схилитися перед Богом якомога нижче.
4. Потім прийміть своє місце у Христі Ісусі і цінуюте його. Боже щире уподобання — лише у Його улюбленому Синові, і більше ніде. Тож у тих, хто наближається до Нього, Богові до вподоби Його Син, і більше ніщо. Заходьте у глибину Божої присутності з відвагою, яку дарує кров, і з упевненістю в тім, що у Христі ви Богові до вподоби. У Христі ви з Ним заховані завісою. Ви маєте доступ до серця і до любові Отця. Це велика мета спілкування з Богом — щоб Бога було усе більше у моєму житті і щоб Бог бачив, як у мені формується образ Христа. Перебувайте у мовчанні перед Богом і дайте Йому благословити вас.

5. Цей Христос — це жива Особа. Він любить вас особистою любов'ю, Він кожен день чекає від вас особистої відповіді у любові. Дивіться з довірою в Його обличчя, допоки Його любов не засвітить у вашому серці. Принесіть радість Його серцю, сказавши Йому про те, що ви любите Його. Він дає вам Себе як особистого Спасителя і Хранителя від сили гріха. Не варто питати: «Чи зможу я втриматися від гріха, якщо триматимусь близько до Нього?» Запитайте натомість: «Чи зможу я втриматися від гріха, якщо Він завжди триматиметься ще ближче до мене?» — і ви одразу побачите, наскільки безпечно довіряти Йому.
6. Христос є у нашому житті не лише як сила, Він присутній з нами не лише як особа, — ми маємо ще і Його подобу, яку Він формує в нас. Він повинен зобразитися у нас, щоб у нас було видно Його образ, Його подобу. Схиляйтеся перед Богом доти, доки ви не відчуєте величі й блаженства тієї роботи, яку Бог сьогодні має виконати у вас. Скажіть Богові: «Отче, ось я перед Тобою — вклади у мене стільки подоби Христа, скільки я зможу прийняти». І дочекайтеся, поки Він скаже: «Дитя Моє, Я даю тобі стільки Христа, скільки твоє серце готове прийняти». Бог, що явив Ісуса у тілі і зростив Його, явить Його і вам та зростить вас у Ньому. Отець любить Сина, і Він з радістю вироблятиме у вас Його образ і подобу. Можете розраховувати на те, що ця благословенна дія відбуватиметься у вас, коли ви будете покладатися на Бога і перебувати у спілкуванні з Ним.
7. Христова подоба складається переважним чином із двох речей — подоби Його смерті та подоби Його воскресіння (Римлян 6:5). Смерть Христа була завершенням Його смирення і послуху — Він повністю віддав Своє життя Богові. У Ньому ми є мертвими для гріха. Коли ми схиляємося у покорі і залежності від Нього, повністю віддаючись Богові, тоді сила Його смерті діє в нас і ми уподібнюємося до Його смерті. Ми також пізнаємо Його у силі Його воскресіння, у перемозі над гріхом, у всій повноті радості і сили воскреслого життя. І тому щоранку «віддавайте себе Богові, як оживих із мертвих». Він підтримує в вас життя, яке Сам дав, і дасть вам благодать, щоб ви жили, як воскреслі.
8. Усе це можливе лише в силі Святого Духа, що мешкає у вас. Будьте певні, що Він у вас прославлятиме Христа. Розраховуйте на те, що Христос усе рясніше й рясніше виливатиме у вас Свого Духа. Чекаючи Бога, аби усвідомити Його присутність, пам'ятайте, що у вас мешкає Дух, щоб відкривати вам Боже. Прагніть знайти у Божій присутності помазання Христового Духа, щоб ваше життя щомиті дійсно могло бути духовним.
9. Коли ви будете розмірковувати про це чудесне спасіння та прагнути до повноти спілкування з великим і святим Богом, покладаючись на Нього, щоб Він являв у вас Христа, тоді ви відчуєте, як конче потрібно відмовитися від усього, аби придбати Його. Прагніть отримати благодать для пізнання того, що значить віддати Богові ціле життя так, як віддав Христос. Тільки Сам Святий Дух може вас навчити того, що означає повністю присвятити все своє життя Богу. Покладайтеся на Бога, і Він покаже вам, чого ви ще не знаєте. Нехай кожне звертання до Бога, кожне прохання про спілкування з Ним будуть супроводжуватися новою, дуже певною і цілковитою віддачею для Його роботи у вас.
10. Тут, як і в цілому Писанні та у всьому духовному житті, основним лейтмотивом має бути слово «вірою». Коли ви перебуваєте у Божій присутності, нехай це перебування відбувається з глибокою, тихою вірою у Нього, Невидимого, Який є таким близьким, таким святим, таким могутнім і сповненим любові. А ще з глибокою і спокійною вірою у те, що усі благословення та уся сила небесного життя є навколо вас і у вас. Просто віддайтеся у вірі, сповненій досконалої надії, вічно Благословенній Святій Трійці, щоб Вона виконала в вас усі Божі задуми. Починайте кожен день зі спілкування з Богом, і Бог буде для вас у всьому все.

Перешкоди молитві

ДОДАТОК

Поданий тут матеріал — це глава 9 із книги «Як молитися» американського благовісника, пастора, викладача та письменника Рубена Торрі (1856–1928 рр.)

Раніше ми дуже ретельно розглянули позитивні умови переможної молитви, проте для молитви можуть бути також і перешкоди. Бог дуже чітко вказав їх у Своєму Слові.

1. Першу перешкоду молитві ми знаходимо у Якова 4:3:

«Прохаєте та не одержуєте, бо прохаєте на зло, щоб ужити на розкоші свої».

Молитва залишається безсилою, якщо підноситься з егоїстичною метою. Є дуже багато егоїстичних молитов. І це можуть бути молитви про те, про що абсолютно нормально просити, про те, що Бог бажає дати, але при цьому мотив, з яким вони підносяться до Бога, може бути цілковито хибним, і тоді такі молитви безсило падають на землю. Істинною метою молитви повинно бути те, щоб Бог прославився у відповіді на неї. Якщо ми просимо про щось, аби вжити отримане лише для власного задоволення, то просимо «на зло», і нам не варто очікувати, що ми одержимо те, про що просимо. Саме з цієї причини чимало молитов залишаються без відповіді.

Наприклад, багато жінок моляться про навернення їхніх чоловіків. Це, безумовно, цілком правильне прохання, проте нерідко мотив таких молитов за навернення чоловіків є абсолютно хибним та егоїстичним. Жінці хочеться, щоб її чоловік повірив, тому що їй було б набагато приємніше, аби чоловік розумів її почуття чи співпереживав з нею; або тому що їй страшно думати про те, що її чоловік може померти та піти у вічну погибель. Вона бажає навернення свого чоловіка з таких егоїстичних причин, і тому її молитва буде чисто егоїстичною. З яких причин жінка мала б бажати навернення свого чоловіка? Передусім для того, щоб міг прославитися Бог. А ще тому, що вона не може змиритися з думкою про те, що її чоловік знеславляє Бога Отця, топчучи Сина Божого.

Багато хто молиться про пробудження. Молитва про це, безумовно, до вподоби Богові, вона узгоджується з Його волею, але чимало молитов про відродження є чисто егоїстичними. Церкви бажають пробудження, аби збільшити кількість своїх членів, аби домогтися більшої ваги і впливу у своїх містах, аби наповнити церковну скарбницю, аби мати змогу давати гарні звіти єпископу, обласній раді або союзів. З такими мізерними цілями церкви та служіння нерідко моляться про пробудження, а Бог на такі молит-

ви часто не відповідає. З яких причин ми мали б молитися про пробудження? Заради Божої слави, тому що ми не можемо стерпіти того, щоб Боже ім'я і надалі ганьбилось прив'язаністю церкви до світу, гріхами невірних і гордим невірством нашого часу; тому що Боже Слово виявляється марним; заради того, щоб Бог прославився у виливі Свого Духа на Церкву Христову. Перш за все саме ці причини мали б спонукати нас до молитви про пробудження.

Нерідко молитви про силу Святого Духа є суто егоїстичними молитвами. Безсумнівно, Божа воля у тому, щоб давати Святого Духа тим, хто просить — Бог Сам ясно сказав про це у Своему Слові (Луки 11:13), але на заваді багатьом молитвам про зіслання Святого Духа стоїть егоїстичність мотивів за цими проханнями. Люди моляться, аби отримати Святого Духа, щоб знайти собі щастя, або щоб врятуватися від болісних життєвих поразок, або для отримання сили у християнській праці, або з якихось інших чисто егоїстичних мотивів. З якої причини ми мали б молитися про отримання Святого Духа? Аби Бог більше не був знеславлений нашим жалюгідним християнським життям та нашою низькою дієвістю у служінні, аби Бог прославився завдяки тому, що наше життя набуде нової краси, а наше служіння буде виконуватися з більшою силою.

2. Другу перешкоду молитві ми знаходимо в Ісаї 59:1–2:

«Ото ж бо, Господня рука не скоротшала, щоб не помагати, і Його вухо не стало тяжким, щоб не чути, бо то тільки переступи ваші відділювали вас від вашого Бога, і ваші провини ховали обличчя Його від вас, щоб Він не почув».

Молитві заважає гріх. Багато людей моляться, моляться, моляться, але не отримують зовсім ніяких відповідей на свої молитви. Людина може стикнутися зі спокусою думати, що немає Божої волі на те, щоб відповідати на молитви, або що дні, коли Бог відповідав (якщо таке взагалі колись було), вже давно минули. Здається, саме так і думали ізраїльтяни. Вони думали, Господня рука скоротшала, і вже не може помагати, і що Його вухо стало тяжким, і вже не може чути.

«Ні, це не так, — каже Ісаї, — Боже вухо відкрите на те, щоб вас слухати, як і раніше. Його рука й досі може рятувати, але є перешкода. Ця перешкода — ваші гріхи. Ваші переступи відділили вас від вашого Бога, і ваші гріхи заховали Його обличчя від вас, щоб Він не почув».

Так само стається і сьогодні. Багато хто покликає до Бога, але все намарно — лише тому, що у житті є гріх. Це може бути якийсь давній гріх, який залишився несповіданим і незасудженим. Це може бути якийсь і нинішній гріх, який людина плекає і навіть зовсім не вважає гріхом. У будь-якому разі, десь у глибині серця або життя людини є гріх, і тому Бог не чує.

Якщо людина помічає, що її молитви неефективні, то не слід робити висновок, що вона просить Бога про щось таке, що не відповідає Його волі. Людині треба усамітнитися з Богом та молитися до Нього словами псалмиста: *«Випробуй, Боже, мене, і пізнай моє серце, досліди Ти мене, і пізнай мої задуми, і побач, чи не йду я дорогою злою»* (Псалом 139:23–24), а потім чекати перед Богом, допоки Він не вкаже на те, що є неугодним у Його очах. А далі гріх треба сповідати та відкинути геть.

Добре пам'ятаю один день свого життя, коли я молився про два певні моменти, які, як мені здавалося, неодмінно у мене мали бути, бо інакше Бог був би знеславлений, проте відповіді не було. Після того я прокинувся серед ночі в страшних фізичних стражданнях і сильній душевній тривозі. Я волав до Бога про своє прохання, пояснював Йому, як мені важливо отримати те, про що я прошу, й отримати негайно, проте відповіді не було. Я попросив Бога показати мені, чи є у мене якась хиба. І тут мені згадалось те, що

нерідко згадувалося раніше, — одна певна річ у моєму житті, яку я не хотів визнавати за гріх. Я сказав Богові: «Якщо це неправильно, то я від цього відмовляюся», — проте відповіді не було. У глибині серця я знав, що я неправий, хоча ніколи цього не визнавав.

Нарешті я сказав: «Я знаю свою хибу, я згрішив, Я від цього відмовляюся».

І тоді я знайшов спокій. За мить я вже спав, немов дитина. На ранок я прокинувся у добром фізичному стані, а гроші, які були вкрай потрібні задля слави Божого імені, таки з'явилися.

Гріх — це жахлива річ, і однією з найстрашніших його сторін є те, як гріх перешкоджає молитві, як він розриває зв'язок між нами і джерелом благодаті, сили і благословення. Кожен, хто бажає мати силу в молитві, повинен безжально розправлятися зі своїми гріхами. *«Коли б беззаконня я бачив у серці своїм, то Господь не почув би мене»* (Псалом 66:18). Доки ми тримаємось за гріх або сперечаємось з Богом, ми не можемо сподіватися на те, що Він дослухатиметься до наших молитов. Якщо у вашому житті є щось таке, що вам постійно згадується у моменти вашого близького спілкування з Богом, то якраз саме це і перешкоджає молитві. Відкиньте це від себе геть.

3. Третю перешкоду молитві ми знаходимо в Єзекіїля 14:3:

«Сину людський, ці мужі допустили своїх божків у своє серце, а спотикання провини своєї поклали перед обличчям своїм. Чи ж можуть вони запитувати Мене?»

Ідоли у серці людини є причиною того, що Бог відмовляється слухати наші молитви.

Що таке ідол? Ідол — це будь-що, що стає на місце Бога, будь-що, що робиться найголовнішим об'єктом нашої відданості та любові. Лише один Бог має право посідати верховне місце в наших серцях. Усе інше має бути підпорядкованим Йому.

У чоловіка нерідко ідолом може зробитися дружина. Я тут кажу не про те, що чоловік може занадто вже кохати свою дружину, але ж він може відвести їй хибне місце, може поставити її попереду Бога. І коли чоловік більше зважає на те, як догодити дружині, а не Богові, коли їй він віддає перше місце, а Богові — друге, тоді його дружина робиться ідолом, і Бог не може вислуховувати його молитви.

Для багатьох жінок ідолом стають їхні діти. Мова не про те, що ми можемо занадто сильно любити своїх дітей. Що глибшою є наша любов до Христа, то сильніше ми любимо своїх дітей, але може статися так, що діти посідатимуть місце, яке їм не належить. Ми можемо поставити своїх дітей попереду Бога, а їхні інтереси — попереду Божих інтересів. Якщо це відбувається, то наші діти стають нашими ідолами.

Ідолом може зробитися репутація або власна справа — людина ставить своє добре ім'я або свою роботу попереду Бога. Бог не вислуховуватиме молитви такої людини.

Якщо ми хочемо мати силу в молитві, то нам треба відповісти на одне глибоке запитання: «Чи віддана Богові абсолютна першість? Чи стоїть Він попереду дружини, попереду дітей, попереду репутації, попереду роботи, попереду самого нашого життя?» Якщо ні, то годі сподіватися переможної молитви.

Нерідко буває так, що Бог, не відповідаючи на нашу молитву, звертає нашу увагу на той факт, що у нас є якийсь ідол. Він спонукає нас дослідити і побачити, чому ми не отримуємо відповіді на свої молитви. Ми знаходимо ідола, позбавляємось від нього, і тоді Бог чує наші молитви.

4. Четверту перешкоду молитві ми знаходимо в Книзі Приповістей 21:13:

«Хто вухо своє затикає від зойку убогого, то й він буде кликати, та не отримає відповіді».

Напевно, немає більшої перешкоди молитві, ніж скупість, особливо щодо бідних та Божої справи. Той, хто щедро дає іншим, щедро отримуватиме від Бога. *«Давайте і дадуть вам; мірою доброю, натоптанною, струснутою й переповненою вам у подолок дадуть. Бо якою ви мірою міряєте, такою відміряють вам»* (Луки 6:38). Щедро людина — це людина потужної молитви. А скупа людина у молитві безсила.

Про згадану вже переможну молитву є дивовижні слова у 1 Івана 3:22: *«І чого тільки попросимо, одержимо від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо любе для Нього»*. І ці слова сказані у безпосередньому контексті щедрості до нужденних. У попередніх віршах сказано, що тільки тоді, коли ми любимо не словом або язиком, а ділом та правдою, коли відкриваємо серце своєму нужденному братові, ми можемо з відвагою приступати до Бога у молитві.

Багато хто прагне розкрити секрет свого безсилля в молитві, але тут не потрібно далеко шукати, бо проблема у простій скупості, — не більше і не менше. Джордж Мюллер, якого ми вже згадували, був людиною потужної молитви, бо він щедро давав. Отримав від Бога ніколи не затримувалося у нього в руках, він негайно ділився усім з іншими. Він постійно отримував, тому що постійно віддавав. Якщо замислитися над егоїзмом сьогоднішньої громади, що називає себе Церквою, якщо зважити на те, що у правдивих церквах нашої країни кожен член церкви за рік дає менше одного долара на проведення місіонерської роботи за кордоном, то зовсім не дивно, що Церква є такою слабкою в молитві. Якщо ми щось отримуємо від Бога, ми повинні ділитися одержаним з іншими людьми. Можливо, найдивовижнішою біблійною обітницею про задоволення наших потреб Богом є Филип'ян 4:19: *«А мій Бог нехай виповнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у славі, у Христі Ісусі»*. Ця славна обітниця була дана церкві у Филипах, і вона безпосередньо пов'язана з їхньою щедрістю.

5. П'яту перешкоду молитві ми знаходимо в Марка 11:25:

*«І коли стоїте на молитві, то **прощайте**, як маєте що проти кого, щоб і Отець ваш Небесний пробачив вам прогріхи ваші»*.

Дух непростення є однією з найбільш поширених перешкод для молитви. Підставою для відповідей на молитви є те, що нам прощено гріхи; але Бог не може базувати Свої стосунки з нами на основі прощення, якщо ми тримаємо зло на тих, хто нас образив. Хто носить образу на іншого, той закриває Боже вухо до своїх прохань. Скільки людей кличуть до Бога, просячи про навернення своїх чоловіків, дітей, друзів, і не розуміють, чому їхні молитви залишаються без відповіді! А вся справа у тому, що в серці заховалась якась образа на того, хто, як їм здається, завдав їм болю. Скільки є у світі батьків, які допустили, щоб їхні діти пішли у вічність неспасеними — і все через жалюгідне задоволення когось ненавидіти.

6. Шосту перешкоду молитві ми знаходимо в 1 Петра 3:7:

«Чоловіки, так само живіть разом із дружинами за розумом, як з слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкоємиці благодаті життя, щоб не спинялися ваші молитви».

Тут ясно сказано, що **неправильні стосунки між чоловіком і дружиною є перешкодою для молитви**.

У дуже багатьох випадках молитвам чоловіків чиняться перешкоди, оскільки вони не дбають про свої обов'язки щодо своїх дружин. А з іншого боку, без сумніву, правда й те, що молитвам дружин теж чиняться перешкоди, оскільки вони не дбають про свої обов'язки щодо своїх чоловіків. Чоловіки і дружини, які старанно намагаються знайти,

з якої причини їхні молитви залишаються без відповіді, нерідко помічають, що проблема лежить у їхніх стосунках.

Чоловіки часто докладають немало зусиль, аби виявляти побожність та завзяття у християнській праці, однак при цьому вони мало зважають на своїх дружин, бувають часом злі чи навіть жорстокі, а потім вони дивуються, що їхні молитви залишаються без відповіді. Тут таємниці ніякої нема — вірш, який ми щойно процитували, все вияснює. А з іншого боку, є чимало жінок, які дуже віддані церкві, ревно відвідують всі богослужіння, але при цьому ставляться до своїх чоловіків з абсолютно непростою зневагою, поведуться з ними сварливо і дратівливо, ображають своїх чоловіків різкими словами і спалахами неконтрольованого гніву, а потім дивуються, що їхні молитви безсилі.

У відносинах між чоловіками і дружинами є й інші сторони, про які не гоже говорити привселюдно, але які, без сумніву, часто стають перешкодою у зверненні до Бога в молитві. Під святим іменем шлюбу часом приховується безліч гріхів, які ведуть до духовного омертвіння та безсилля в молитві. Кожен, хто не отримує відповіді на свої молитви, повинен повністю розкрити перед Богом своє сімейне життя, і попросити, щоб Бог вказав, що Йому до вподоби.

7. Сьому перешкоду молитві ми знаходимо в Якова 1:5–7:

«А якщо кому з вас не стає мудрости, нехай просить від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, і буде вона йому дана. Але нехай просить із вірою, без жадного сумніву. Бо хто має сумнів, той подібний до морської хвилі, яку жене й кидає вітер. Нехай бо така людина не гадає, що дістане що від Господа».

Молитвам перешкоджає невір'я. Бог вимагає, щоб ми абсолютно вірили Його Слово. Сумніватися у ньому означає чинити Бога неправдомовцем. Багато хто з нас саме так і чинить, коли благає Його, щоб Він виконав обіцяне. І чи варто тоді дивуватися, що наші молитви залишаються без відповіді? Скільки молитов натикається на перешкоду нашої жадливої невіри! Ми звертаємося до Бога і просимо Його про те, що Він явно пообіцяв у Своему Слові, але не чекаємо повним серцем, що прохання буде виконане. *«Нехай бо така людина не гадає, що дістане що від Господа».*

3 точки зору вічності

ДОДАТОК

Хоча я вже давно (38 років) віруючий, у мене протягом довгого часу з моменту навернення були труднощі з молитвою. Я знаю і завжди знав, що молитва важлива для мого духовного зростання, але молитися мені було важко.

Я пробував складати списки. Пробував по-різному організовувати свій час для молитви. Пробував влаштувати собі особливе місце для молитви. Пробував ходити пішки під час молитви. Але більшість цих спроб закінчувалися не так, як я сподівався, і я занепадав духом. Мені зовсім не вдавалося зосередитися, і якщо я відчував натхнення до молитви протягом п'яти чи десяти хвилин, то це можна було вважати гарним днем!

Близько п'яти років ми планували розпочати випуск журналу «Pray!», який мав виходити раз на два місяці і був би присвячений питанням молитви. Коли ми готувалися до першого номеру, я довідався про те, що радикально змінило моє молитовне життя. Я дізнався, як можна молитися «молитвами Царства».

Типова молитва

Зазвичай ми заступаємося в молитві за інших, тому що нас попросили помолитися за щось конкретне. Наприклад, місіс Сміт підвернула ногу, і тепер їй важко ходити. Чи у Венді, дочки місіс Мартін, скоро екзамени з біології у коледжі. Далі вона хоче вчитися на лікаря, і їй треба гарна оцінка. Чи друг посварився з сусідом і тепер сподівається, що сусід зуміє подивитися на ситуацію з іншого боку, аби можна було залагодити цю проблему.

Звісно, немає нічого поганого в тому, що люди просять про молитву за такі потреби, і немає нічого поганого в тому, щоб за них молитися, але у всіх цих проханнях є щось таке, що зовсім не надихає до молитви. Якщо молитовне прохання безпосередньо не стосується нас самих або близьких нам людей, то здебільшого нам доволі важко знайти запал для молитви. У чому причина? У тому, що ми просто повторюємо Богові те, чого бажає інша людина, але при цьому не дуже задумуємося над тим, чого бажає Бог.

Коли це стається, що нас попросять, ми зазвичай погоджуємося молитися, але швидко про це забуваємо або молимося лише через почуття вини чи обов'язку. Але у будь-якому разі ревності у нашому молитовному житті не більшає.

Молитва Царства

З іншого ж боку, молитви, зосереджені на Царстві, просто не можуть не зробити наше молитовне життя ревним. Що я маю на увазі, коли кажу про молитви, зосереджені на Царстві?

Тут все просто: коли ми молимося про щось таке, що має вічну цінність і вагу у Божому Царстві, або, молячись про різні ситуації, спрямовуємо свої молитви до виконання Божої волі на землі, тоді наші молитви зосереджені на Царстві.

Пам'ятаєте, яка роль Святого Духа у молитві? Коли *«ми не знаємо, про що маємо молитись... Сам Дух заступається за нас невимовними зізданнями»* (Римлян 8:26). Молитви, зосереджені на Царстві, — це молитви, що точніше відповідають тому, «про що маємо молитися», і тому, за що заступається Святий Дух у тому чи іншому молитовному проханні.

Зразки молитов, зосереджених на Царстві

Апостол Павло дає нам багато чудових зразків молитви, зосередженої на Царстві. Під його опікою було багато людей — людей з потребами, людей, що бували на межі життя і смерті. Проте у жодному з його послань у Новому Заповіті я не можу знайти вказівок на те, що у тій чи іншій потребі він молився про очевидну, логічну відповідь. Єдина молитва Павла, яка була орієнтована на потребу, записана у 2 Коринтян 12, де він молиться про те, щоб Бог забрав «колючку» з його тіла.

Подивимося, як молився Павло про людей з величезними потребами.

Церква в Римі. *«А Бог терпеливості й потіхи нехай дасть вам бути єдинимисомою за Христом Ісусом, щоб ви єдинодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа»* (Римлян 15:5–6). *«Бог же надії нехай вас наповнить усякою радістю й миром у вірі, щоб ви збагатились надією, силою Духа Святого!»* (Римлян 15:13).

Зауважте, що, хоч римська церква, ймовірно, і зазнавала гонінь та намагалася вижити в місті, яке було ворожим до християнства, Павло не молився про захист або безпеку (у моєму молитовному списку вони йшли б першими!) Натомість він молився про єдність, радість та мир. Чому? Павло знав, що єдність між християнами буде приваблювати інших людей до Ісуса. Ісус сказав: *«Я благаю... щоб були всі одно... щоб увірував світ, що Мене Ти послав»* (Івана 17:20–21). Він також сказав: *«І, як буду піднесений з землі, то до Себе Я всіх притягну»* (Івана 12:32). Бачимо, що Павло молився не про очевидні речі (захист), а дивився на потреби з точки зору Царства і тому просив про єдність, аби інші люди хотіли прийти до Христа.

А ще він молився про те, щоб християни у Римі мали радість і мир посеред своїх життєвих негараздів. Навіщо? Щоб вони переповнялися надією. Люди, які мають надію у важкі часи, ваблять до себе тих, у кого надії немає. Знову ж таки, Павло знав, що люди будуть приходити до Христа, якщо у житті християн вони побачать надію. Іншими словами, він дивився на ситуацію з точки зору Царства («Господи, дай їм надію»), а не земного добробуту («Господи, виведи їх зі скрути»).

Церква в Ефесі. У часи Павла Ефес був центром поклоніння богині Діані (Дії 19). Під час одних зі своїх відвідин міста Павло ледве не загинув від рук розлюченого натовпу, тому він безпосередньо знав, якого тиску зазнавали тамтешні віруючі. І знову ж таки, замість того, щоб молитися про очевидні потреби, Павло молиться про духовний розвиток: *«Щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрости та відкриття для пізнання Його, просвітив очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він вас закликає, і який багатий Його славний спадок у святих, і яка безмірна велич Його сили в нас, що віруємо за виявленням потужної сили Його»* (Ефесян 1:17–19; див. також Ефесян 3:16–19).

Орієнтованість молитов Павла на Царство видно і в інших уривках: у молитві за церкву у Філіпах (Філіп'ян 1:9–11), за церкву в Колосах (Колосян 1:9–12), та за церкву у Солуні (1 Солунян 3:12–13, 5:23; 2 Солунян 2:16–17). Усі ці церкви перебували у дуже складних обставинах.

Зауважте також, що в усіх своїх молитвах Павло завжди молиться про процес, а не результати. Безперечно, він замислювався про бажані результати, однак ніде не сказано про те, що він конкретно молився про них.

Подивімось, приміром, на його молитву за филип'ян: *«І молюсь я про те, щоб ваша любов примножалась ще більше та більше в пізнанні й усякім дослідженні, щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті та цілі були Христового дня»* (Филип'ян 1:9–10). Павло хотів, щоб филип'яни досліджували, що краще, щоб були чисті та цілі. Але він не молився про це; його молитва була про те, щоб їхня любов примножувалася ще більше та більше, особливо в пізнанні та розумінні глибин Христової любові. Він молився про процес. Він знав, що, коли вони зростатимуть у любові, вони зможуть дослідити, що є кращим. Любов допоможе їм жити у мирі між собою, любов дасть їм бажання залишатися чистими та цілими.

Урок із життя

Найважливіше, що я зрозумів про молитву, орієнтовану на Царство, — це те, що не слід поспішати молитися про очевидне. Мені треба зважити ситуацію, треба подумати про те, що буде вагомим для Царства і про що я міг би молитися. Мені треба молитися про духовне зростання тих, хто залучений у ситуацію, яка потребує молитви. Мені треба молитися про те, щоб у їхньому житті зростав плід Духа, про їхнє уподібнення Христові та про розвиток характеру. Я питаю у Господа, як мені молитися. Якщо у відповідь не приходять думки, то я молюся віршами з Писання.

Чудовою наукою став для мене той час, коли моя дочка Емі пішла в шостий клас — це був її перший рік у середній школі. Емі була відкритою і вразливою дівчинкою, і до неї почали чіплятися не лише інші її однокласники, але й друзі. Мені як батькові хотілося швиденько вирішити цю проблему.

Спочатку я просто применшував серйозність ситуації. Я їй казав: «Емі, у середній школі дітлахи бувають злими, але ти на це просто не зважай». Але вона не могла не зважати — її це мучило, у неї стали гірші оцінки, і вона вперше за всі роки навчання почала виявляти неприязнь до школи.

Якщо чесно, то я не можу сказати, що *жодного разу* не молився про очевидні результати у цій ситуації: щоб діти перестали її дратувати, щоб вона стала краще вчитися, щоб знову любила школу. Але здебільшого мої молитви за неї були зосереджені на іншому. Я молився про те, щоб вона все більше і більше уподібнювалася до Христа і щоб її віра в Христа ставала більш живою та реальною.

І Бог діяв. Молитовне життя Емі стало розвиватися стрімкими темпами, бо вона виливала своє серце Ісусові. Але найнесподіванішою відповіддю були зміни, які Бог здійснив у мені та моїй дружині. Бог спонукав нас до того, про що ми ніколи раніше не думали, — у наступному (сьомому) класі перевести Емі на програму домашньої освіти. Справа ця виявилася нелегкою, але принесла нам благословення. Ми почали розуміти Емі набагато краще, чого в нас не було раніше, і завдяки цьому розумінню могли більш ревно молитися за неї. Ми стали свідками її духовного зростання завдяки серйозному вивченню Біблії та більш активному спілкуванню з Богом.

Мені ніколи б не спало на думку молитися про можливість домашнього навчання, проте це явно було для нас Божою волею. Ми молилися про те, щоб у житті Емі з'явилися цінності Царства, і Бог повів нас у потрібному напрямку.

У своїй основі молитви, орієнтовані на Царство, полягають у тому, щоб молитися про розвиток біблійних чеснот і характеру, а результати довірити Богу. Немає нічого погано у тому, щоб молитися про конкретні або бажані результати, але така молитва зачіпає лише малу ча-

стину загальної картини. Коли ж ми молимося про великі речі Царства, які лежать у Бога на серці, тоді починають ставатися дивовижні та приголомшливі події.

Коли я довідався, що можна так молитися, я помітив, що з захопленням стежу за тим, як Бог діє у тих ситуаціях, які я доручив дії принципів Його Царства. Коли я молюся про процес, а результати залишаю Богові, я помічаю, як зростає моє бажання та ревність до молитви. Те ж саме відбуватиметься і з вами.¹⁴

Джонатан Граф

¹⁴ Graf J. Eternal Perspective // Pray. — № 29. — March/April, 2002.

День молитви

ДОДАТОК

Проведення тривалого часу у молитовному усамітненні з Богом має біблійне підґрунтя і є корисним для розвитку близьких стосунків з Богом. Бог бажає ходити з вами у денному холодку, як Він ходив з Адамом, проте ми рідко приходимо на зустріч із Ним. Ми поспішаємо виконати намічені плани, про які нерідко кажемо, що виконуємо їх задля Його Царства. Для святості потрібен час. Для розвитку відносин з Богом потрібен час. Постарайтеся одним із першочергових своїх завдань зробити проведення цілого дня у молитві раз на три місяці. Якщо ви маєте керівне служіння у церкві, то вам варто подумати, як би частіше проводити час молитовного усамітнення. Важко бути ефективним воїном, якщо не зважати на свого командира.

	Початок кожної години На початку кожної години ми зосереджуємося на новій темі молитви. Завдяки цьому нам буде легше не відволікатися й уважно молитися заступницькою молитвою.
	Перші 10 хвилин Перші 10 хвилин потрібні для підготовки; використайте їх для поклоніння, подяки та перебування в тиші. <i>«Увійдіть в Його брами з подякуванням, на подвір'я Його з похвалою! Ви-славляйте Його, ім'я Його благословляйте» (Псалом 100:4).</i> <i>«Вгамуйтеся та знайте, що Бог Я» (Псалом 46:10).</i>
	40 хвилин заступницької молитви Щогодини ви 40 хвилин поспіль молитесь заступницькою молитвою, тримаючись поточної теми. Якщо вам важко не відволікатися, ви можете змінити спосіб молитви, щоб залишатися зосередженим. Часто міняйте позу, записуйте свої звертання до Бога у щоденник, молитесь вголос, молитесь Писанням тощо.
	Останні десять хвилин Останні 10 хвилин кожної години — це час для перерви. Ви жива людина, і вам потрібно перериватися, щоб не так швидко втомлюватися. Ви можете сходити в туалет або випити кави, чаю або соку. Якщо день молитви ви проводите разом з іншими людьми, то під час перерви можна поговорити з друзями про те, чого Бог вчить вас щодо молитви. Але пам'ятайте, що перерва триває лише 10 хвилин, не більше.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РОЗКЛАД ДЛЯ 8-ГОДИННОГО ДНЯ МОЛИТВИ

Це лише приблизний план, але, якщо ви вперше проводите день молитви, то було б варто взяти розклад з собою і намагатися його дотримуватися. Або на основі запропонованого розкладу напишіть свій власний молитовний план на день і дотримуйтеся його.

9:00 Відведіть **цілу** першу годину на **поклоніння та хвалу**

- 10 хвилин читання хвалебних уривків із Псалмів.
- 10-хвилинне виголошення хваління Господу.
- 10 хвилин перебування в тиші перед Богом — не починайте розмову, а насолоджуйтесь Його присутністю.
- 10 хвилин подяки Богові.
- 10 хвилин співу та читання біблійних уривків, які є відлунням хвали Богові. Змініть слова пісень та віршів з Писання, щоб вони звучали від першої особи, немов ваша молитва до Нього.
- 10 хвилин на особисті потреби.

10:00 **Духовна ревізія**

- 10 хвилин поклоніння.
- Наступні 40 хвилин присвятіть дослідженню свого стану та сповіданню гріхів, які Бог відкриє вам. Досліджуючи своє серце, ви можете послуговуватися тими уривками з Писання, які Господь нагадає вам. Для зручності наводимо тут «Духовну ревізію» з уроку 4:

Духовна ревізія	
Ваші слова	Чи говорили ви про когось зле, критикували або вживали різкі слова?
Ваше ставлення	У вас є дух скарги, буркотливості, всезнайства?
Ваші думки	Чи плекаєте ви жадібність, сумніви, страхи, гіркоту, гнів, хтивість?
Ваші дії	Чи порушували ви Божі закони, чи переступали заборони?

Проводячи духовну ревізію, моліться про ті галузі, в яких у вас є труднощі: хвилювання, спокуси, невдачі, страждання. Віддайте це все Богові, щоб Він у вашому житті здійснив нову роботу і відкупив те, що вам здається невідкупним.

- 10 хвилин — перерва.

11:00 **Благання**

- 10 хвилин поклоніння.
- Наступні 40 хвилин відводяться для ваших особистих молитовних прохань. Тут можна охопити такі галузі:
 - фізичні/матеріальні потреби (ваші власні та вашої сім'ї), включаючи здоров'я, фінанси, роботу;
 - взаємини, особливо у шлюбі, стосунки з дітьми та батьками;
 - бажання та мрії;
 - духовне зростання: плід Духа, дари Духа, чистота, святість;

- частину цього часу проведіть у тиші, слухаючи голос Святого Духа у вашому серці та розумі. Якщо Дух пошле вам думки щодо окреслених галузей, запишіть їх у своєму духовному щоденнику.

12:00 Служіння

- 10 хвилин поклоніння. Пам'ятайте, що ви можете використовувати цей час, щоб молитися хвалебними місцями Писання або співати Господеві.
- Протягом цих 40 хвилин потрібно зосередити увагу на тих служіннях, у яких ви берете участь у церкві. Моліться про ваші стосунки з співпрацівниками, про спрямування служіння, про плоди тощо. Ви також можете помолитись про інших людей, залучених до цих служінь, за майбутнє, за плани і цілі, які необхідно поставити.
- 10 хвилин — перерва для підготовки до обіду.

13:00 Перерва на обід. (Можливо, ви не захочете витратити на нього стільки часу або взагалі не будете робити перерву на обід, якщо ви постите, — тоді внесіть відповідні поправки у свій розклад)

14:00 Неспасенні

- 10 хвилин поклоніння.
- 10 хвилин — моліться про те, щоб ваше серце вболівало за тих, хто гине. Моліться також, щоб ваша церква не була байдужою. Про працівників, які готові виходити до жнив.
- 10 хвилин — помоліться про те, щоб ви самі та інші християни мали сміливість і мудрість у свідченні. Про планування евангелізацій. Про те, щоб Бог готував серця.
- 20 хвилин — моліться за конкретні душі, за яких вболіває ваше серце.
- 10 хвилин — перерва.

15:00 Місцеві та державні потреби

- 10 хвилин поклоніння.
- 20 хвилин заступницької молитви за **місцеві** потреби в трьох сферах: церква, суспільство, влада.
- 20 хвилин заступницької молитви за **загальнодержавні** потреби у трьох сферах: деномінація, події чи проблеми національного масштабу, влада.
- 10 хвилин — перерва.

16:00 Світ

- 10 хвилин поклоніння.
- 10 хвилин — моліться про те, щоб у вас і у вашої церкви було бачення служіння у цілому світі. Моліться про заплановані місіонерські заходи, які зараз плануються, або про те, щоб їх почали планувати.
- 10 хвилин — заступницька молитва за місії, особливо за тих місіонерів, яких ви знаєте особисто або які були послані вашою церквою.

- 10 хвилин — виберіть одну або дві країни, за які ви будете молитися: за їхнє керівництво, за мир, за зміцнення й пробудження церкви в цих країнах, за спасіння тих, хто йде в погибель.
- 10 хвилин — молитесь за поточні світові проблеми.

17:00 Підведення підсумків

Ця остання година повинна бути відведена для оцінки того, як пройшов ваш день, і для особливого прославлення Господа за проведений з Ним час. Якщо ви планували день молитви для групи людей, зберіться в цей час всією групою і разом прославте Господа, а потім поділіться тим, що Бог робив у цей день. Запишіть заключні думки у своєму духовному щоденнику: що Бог показував вам, що Він поклав вам на серце, до чого пробудив ревність, які показав вам кроки, що вам потрібно зробити в тих чи інших сферах життя і служіння. Обов'язково проведіть не менше 10 хвилин у тиші і слуханні.

